

Úřad práce ČR

ZPRÁVA O ČINNOSTI

Úřadu práce České republiky
za první pololetí roku 2014

Generální ředitelství Úřadu práce České republiky

Zprávu předkládá:

Ing. Marie Bílková

generální ředitelka Úřadu práce České republiky

Praha: 27. 8. 2014

OBSAH

1. ÚVOD	4
2. PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA	6
3. HOSPODAŘENÍ ÚP ČR	7
4. INFORMAČNÍ SYSTÉMY	9
5. TRH PRÁCE	11
5.1 ANALÝZA TRHU PRÁCE	11
5.2 MEZINÁRODNÍ SROVNÁNÍ NEZAMĚSTNANOSTI PODLE EUROSTAT (STATISTICKÝ ÚŘAD EVROPSKÉHO SPOLEČENSTVÍ)	12
5.3 LOKÁLNÍ SÍŤ ZAMĚSTNANOSTI	13
6. ZPROSTŘEDKOVÁNÍ	15
6.1 EURES	17
7. PORADENSTVÍ A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ	18
7.1 PROJEKT „EFEKTIVNÍ SYSTÉM ROZVOJE ZAMĚSTNANOSTI, VÝKONU KOMPLEXNÍCH KONTROL A POTÍRÁNÍ NELEGÁLNÍHO ZAMĚSTNÁVÁNÍ V ČR“	19
8. AGENTURY PRÁCE	21
9. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	22
9.1 VEŘEJNĚ PROSPĚŠNÉ PRÁCE	23
9.2 SPOLEČENSKY ÚČELNÁ PRACOVNÍ MÍSTA	23
9.3 CHRÁNĚNÁ PRACOVNÍ MÍSTA	24
9.4 NOVĚ PILOTOVANÉ NÁSTROJE (V SOULADU S USTANOVENÍM §106 ZÁKONA Č. 435/2004 SB., O ZAMĚSTNANOSTI)	24
9.4.1 <i>Aktivizační pracovní příležitost</i>	24
9.4.2 <i>SÚPM vyhrazené pro zájemce v procesu hromadného propouštění</i>	25
9.5 MĚNĚ VYUŽÍVANÉ NÁSTROJE APZ	25
9.6 INVESTIČNÍ POBÍDKY	25
10. REGIONÁLNÍ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY	27
10.1 ODBORNÉ PRAXE PRO MLADÉ DO 30 LET	27
10.2 „VZDĚLÁVEJTE SE PRO RŮST! – REGIONY“ A „VZDĚLÁVEJTE SE PRO RŮST! – REGIONY II“	28
11. NÁRODNÍ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY	28
11.1 VZDĚLÁVEJTE SE PRO RŮST! – PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI	29
11.2 VZDĚLÁVEJTE SE PRO RŮST! – REKVALIFIKACE	29
11.3 VZDĚLÁVEJTE SE PRO RŮST! – ADAPTABILITA	29
11.4 VZDĚLÁVEJTE SE PRO STABILITU	30
11.5 VZDĚLÁVÁNÍ A DOVEDNOSTI PRO TRH PRÁCE	30
11.6 PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ	31
12. SYSTÉMOVÉ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY	31
12.1 METODIKA INDIVIDUÁLNÍ A KOMPLEXNÍ PRÁCE S KLIENTY ÚP ČR – MIKOP	31
12.2 SYSTÉM EFEKTIVNÍHO ŘÍZENÍ LIDSKÝCH ZDROJŮ ÚŘADU PRÁCE ČR	32
12.3 CALL CENTRUM ÚŘADU PRÁCE ČR	32
12.4 ROZVOJ SLUŽEB V OBLASTI VOLNÝCH PRACOVNÍCH MÍST	32
12.5 REGIONÁLNÍ SÍŤ SPOLUPRÁCE V PRACOVNÍ REHABILITACI – PREGNET	33
13. KONTROLNÍ ČINNOST ÚŘADU PRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY	34
13.1 VEŘEJNOSPRAVNÍ KONTROLA	35

13.1.1	Kontrolní činnost realizovaná z úrovně generálního ředitelství úřadu práce ČR	35
13.1.2	Kontrolní činnost realizovaná z úrovně krajských poboček Úřadu práce ČR	36
13.2	OSTATNÍ KONTROLNÍ ČINNOST ÚŘADU PRÁCE ČR	37
14.	OCHRANA ZAMĚSTNANCŮ PŘI PLATEBNÍ NESCHOPNOSTI ZAMĚSTNAVATELE	37
15.	POVOLOVÁNÍ VÝKONU ČINNOSTI DÍTĚTE	38
16.	STÍŽNOSTI	38
17.	PETICE A JEJICH VYHODNOCENÍ	39
18.	POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ	39
19.	NAKLÁDÁNÍ S POHLEDÁVKAMI ÚŘADU PRÁCE ČR	40
20.	NEPOJISTNÉ SOCIÁLNÍ DÁVKY	41
20.1	STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA A DRUHY DÁVEK SSP	41
20.1.1	Přídavek na dítě	42
20.1.2	Příspěvek na bydlení	42
20.1.3	Rodičovský příspěvek	42
20.1.4	Porodné	43
20.1.5	Pohřebné	43
20.2	DÁVKY PĚSTOUNSKÉ PÉČE	43
20.2.1	Příspěvek na úhradu potřeb dítěte	44
20.2.2	Odměna pěstouna	44
20.2.3	Příspěvek při převzetí dítěte	45
20.2.4	Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla	45
20.2.5	Příspěvek při ukončení pěstounské péče	45
20.2.6	Státní příspěvek na výkon pěstounské péče – účelový transfer	46
20.3	SYSTÉM DÁVEK POMOCI V HMOTNÉ NOUZI	46
20.3.1	Doplatek na bydlení	47
20.3.2	Příspěvek na živobytí	48
20.3.3	Mimořádná okamžitá pomoc	49
20.3.4	Sociální šetření	50
20.4	PŘÍSPĚVEK NA PÉČI, DÁVKY PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM A PRŮKAZ PRO OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	51
20.4.1	Příspěvek na péči	51
20.4.2	Příspěvek na mobilitu	51
20.4.3	Příspěvek na zvláštní pomůcku	52
20.4.4	Průkaz osoby se zdravotním postižením	52
21.	INSPEKCE POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	53
22.	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	54

Přílohy

Zdroj dat: Úřad práce České republiky
Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
Jednotné výplatní místo

1. ÚVOD

Úřad práce České republiky (dále jen „ÚP ČR“) je správním úřadem s celostátní působností a je organizační složkou státu. ÚP ČR byl zřízen dnem 1. 4. 2011, zákonem č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o ÚP ČR“). Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky (dále jen „MPSV“) řídí ÚP ČR a je jeho nadřízeným správním úřadem. ÚP ČR tvoří generální ředitelství, krajské pobočky a pobočka pro Hlavní město Prahu (dále jen „krajské pobočky“). Správní řízení v působnosti ÚP ČR se řídí zákonem o ÚP ČR a zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. ÚP ČR rozhoduje ve správním řízení v I. stupni, o odvoláních proti rozhodnutí ÚP ČR rozhoduje MPSV.

Zatímco během 1. pol. 2013 vyplatil ÚP ČR v rámci 10 678,7 tis. dávek 34 462 874,4 tis. Kč, letos jich bylo už 10 836,1 tis. v celkové hodnotě téměř 35 700 504,8 tis. Kč.

Nadále existují personální problémy zejména v oblasti nepojistných sociálních dávek (dále jen „NSD“). V době, kdy agendu NSD vykonávaly obce, pracovalo v této oblasti 3 642 lidí. Po přechodu na ÚP ČR stejný objem práce vykonávalo pouze 1 953 zaměstnanců. Sociální šetření probíhalo jen v těch nejnutnějších případech a často se na ně museli využívat externisté. Příznivější situace je v oblasti zaměstnanosti. V rámci aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen „APZ“) jsou od 1. 4. 2014 k rozhodování o poskytnutí příspěvku kompetentní i vybraná kontaktní pracoviště ÚP ČR, která jsou na úrovni bývalých okresů. Do organizační změny byly v uvedených procesech kompetentní krajské pobočky ÚP ČR. Dále se díky přijetí 381 zaměstnanců podařilo obnovit aktivní a přímou spolupráci s ostatními subjekty na trhu práce.

O narůstající aktivitě ÚP ČR v oblasti zaměstnanosti, poradenství a zprostředkování svědčí následující čísla – v průběhu prvních šesti měsíců 2014 prošlo rekvalifikacemi více než 25 000 lidí, zatímco ve stejném období loňského roku jich bylo 21 513. V rámci společensky účelných pracovních míst se úřadu podařilo od ledna do června 2014 umístit 15 804 uchazečů (ve stejném období v loňském roce 9 194) a na veřejně prospěšné práce nastoupilo 18 831 lidí (o rok dříve 18 629). Úspěch sklízí i regionální projekty ESF, například „Odborné praxe pro mladé do 30 let“. K 30. 6. 2014 projevil celkem 6 163 zaměstnavatelů v celé ČR zájem o vstup do tohoto projektu. V jeho rámci nabídli absolventům a mladým lidem do 30 let 8 410 pracovních míst. Stejný ohlas eviduje ÚP ČR i na straně mladých lidí – o program jich

projevilo zájem už 7 044 a 3 819 z nich podepsalo pracovní smlouvu. Během šesti měsíců letošního roku vykonali zaměstnanci ÚP ČR více než 6 tis. monitorovacích návštěv u zaměstnavatelů a díky intenzivnější a proaktivní komunikaci se jim podařilo získat do databáze tisícovky volných pracovních míst (dále jen „VPM“).

Jedním z hlavních cílů vedení ÚP ČR je zvyšování kvality poskytovaných služeb. K úspěšné realizaci tohoto kroku je klíčové nejen zvýšení počtu zaměstnanců, kteří by tak měli více času na individuální práci s klienty, ale také zvyšování jejich odbornosti. Na tuto problematiku je zaměřen například projekt „Systém efektivního řízení lidských zdrojů ÚP ČR“. Cílem tohoto projektu je zlepšení personálních a vzdělávacích procesů. V rámci projektu vytvoří ÚP ČR mimo jiné i pravidla objektivního měření vytíženosti pracovišť a zaměstnanců dle typových pozic, což bude následně sloužit například pro hodnocení výkonnosti zaměstnanců.

Pro posílení a zajištění stability ÚP ČR bylo klíčové získání sídla pro Generální ředitelství Úřadu práce ČR v ulici Dobrovského v Praze na Letné. Kromě lepší komunikace mezi zaměstnanci přineslo sestěhování také značné úspory provozních výdajů.

ÚP ČR bohužel zaznamenává na všech svých pracovištích také stále větší agresivitu ze strany některých klientů. Výsledkem je pak mnohdy zbytečný odchod kvalifikovaných zaměstnanců ÚP ČR, kteří už nechtějí a nemohou snášet trvalé napětí a stres na pracovišti. V porovnání s ostatními úřady jsou zaměstnanci ÚP ČR vystaveni útokům ze strany agresivních klientů nejčastěji. V tuto chvíli je pro vedení ÚP ČR prioritou nastavení jasných pravidel a opatření, které minimalizují riziko případných ataků.

Činnost ÚP ČR je již několik let negativně ovlivňována situací v oblasti informačních systémů. Ty, které byly využívány do konce roku 2013, nebyly ani spolehlivé, ani uživatelsky přívětivé a ani navzájem provázané. Což nejen komplikovalo, ale také zbytečně zdržovalo zpracování a následnou výplatu dávek, stejně jako procesy v ostatních agendách. Celá situace eskalovala na samém konci roku 2013 a následně první den nového roku, kdy byly informační systémy bez náhrady odstaveny. Pouze enormní nasazení zaměstnanců ÚP ČR na počátku roku 2014 odvrátilo hrozící kolaps systému výplaty dávek a podpor v nezaměstnanosti a činností v rámci ostatních agend.

2. PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA

K 1. 1. 2014 došlo k posílení o 6 systemizovaných míst (dále jen „SM“) převedených z MPSV pro provozní činnosti a 381 SM ze 700 SM, které schválila vláda Jiřího Rusnoka 31. července 2013 na návrh tehdejšího ministra práce a sociálních věcí, Ing. Františka Konička. Šlo o druhou etapu posílení zaměstnanci - odborníky, kteří byli zapojeni do jednotlivých projektů realizovaných ÚP ČR. Problematiku své agendy znají z praxe a v zájmu ÚP ČR bylo, aby se stali kmenovými zaměstnanci. Vývoj počtu zaměstnanců je uveden v **příloze č. 1**.

I v průběhu 1. pololetí 2014 se ÚP ČR potýkal s personální poddimenzovaností trvající od vzniku samostatného úřadu v roce 2011. Situaci by mělo mimo jiné také zlepšit zvýšení počtu zaměstnanců v oblasti NSD, a to v ideálním případě o 1 200 SM. Na základě rozhodnutí Vlády ČR začal ÚP ČR přijímat od 15. 7. 2014 600 nových zaměstnanců, jednání o druhé vlně personálního posílení je plánováno na závěr tohoto roku.

Byl zahájen proces sjednocování metodiky, dokumentace a výkonu pro celý ÚP ČR, tedy všech 527 pracovišť v části „standardní bezpečnosti práce“ tedy Bezpečnosti a ochraně zdraví při práci (dále jen „BOZP“) dle zákona 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, Požární ochraně (dále jen „PO“) dle zákona 133/1985 Sb., o požární ochraně a Pracovně-lékařských služeb dle zákona 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, to vše v platném znění a včetně prováděcích vyhlášek. V první polovině roku 2014 bylo zaznamenáno 6 úrazů, 0 požárů a 2 závady pracovně-lékařské. Výsledky v jednotkách případů na celkový počet zaměstnanců a pracovišť jednoznačně kladně vypovídají o stavu prevence a přijatých opatření.

O poznání horší je stav v oblasti zajištění fyzické bezpečnosti zaměstnanců. Vzhledem k významnému nárůstu počtu vyřizovaných případů a narůstající agresivitě klientů je současný stav alarmující. Situaci zhoršuje často nevyhovující prostorové uspořádání pracovišť a nízké zastoupení prvků pasivní i aktivní bezpečnosti dané nedostatkem technických i finančních prostředků, kterými pro tuto oblast ÚP ČR disponuje. I proto je podrobně mapována situace (vypracována Studie pro realizaci opatření fyzické ochrany zaměstnanců ÚP ČR), byly provedeny aktivní testy zásahu Policie ČR. Dále byly testovány systémy pasivní i aktivní ochrany, tj. služba fyzické ochrany, poplachové zabezpečovací a tísňové systémy, kamerový systém CCTV, alarmy, technické zábrany a přepážky. Je zaváděn Incident management včetně softwarové aplikace pro sběr, zpracování a vyhodnocení napadení, jsou

centrálně hlášeny, evidovány a hodnoceny všechny incidenty. Cílem je sumarizovat a navrhnout opatření a z toho plynoucí finanční požadavky na celkové zajištění bezpečnosti ÚP ČR.

To pokrývá klasickou oblast útoků, tedy fyzické a slovní napadání, včetně vulgárního a agresivního chování. Nově se ale výrazně projevuje fenomén vyhrožování napadení rodinných příslušníků a nechybí ani výhrůžky použití zbraně a výbušnin (naposledy na pracovišti v Praze 8 vyhrožování ručním granátem). Tato psychická agrese násobí již tak stresující práci v poddimenzovaných počtech a náročných pracovních podmínkách. Kromě standardního řešení vůči agresorovi, tedy trestně právního, zde bude třeba i psychologické pomoci pro postižené zaměstnance ÚP ČR. ÚP ČR má připraveno několik variant řešení stávající situace, chybí zdroje a podmínky pro jejich zavedení do praxe.

3. HOSPODAŘENÍ ÚP ČR

Schválený rozpočet ÚP ČR na rok 2014, který ve většině oblastí činností odpovídal očekávaným potřebám, prodělal v průběhu prvního pololetí 4 rozpočtové úpravy. Ty směřovaly v podobě navýšení do mzdových a věcných výdajů. Do financování ÚP ČR bylo povoleno správcem rozpočtu kapitoly 313-MPSV zapojit také rozpočtové úspory z minulých let, tzn. profilující i neprofilující nároky z nespotřebovaných výdajů (dále jen „NNV“). Ty jsou určeny především na financování akcí programu reprodukce majetku 113 030 a 113 340, aktivit EURES a projektů realizovaných v rámci OP LZZ z prostředků APZ. Posílena byla tímto způsobem také mzdová oblast, věcné výdaje ÚP ČR a ukazatele státního rozpočtu Příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením (§ 78 zákona o zaměstnanosti) a Neinvestiční nedávkové transfery na krytí příspěvku na výkon pěstounské péče.

Poddimenzována schváleným rozpočtem, tak jako několik předcházejících let, zůstala oblast provozních prostředků na zabezpečení věcných potřeb ÚP ČR. Pro rok 2014 zbylo po odečtu dalších výdajů zahrnovaných do závazného ukazatele Ostatní výdaje organizačních složek státu pro tento účel 662 819 tis. Kč, přičemž skutečné čerpání k 31. 12. 2013 dosáhlo 903 239 tis. Kč. K zajištění chodu ÚP ČR bylo v prvním pololetí roku 2014 na věcné výdaje uvolněno do provozu celkem 461 600 tis. Kč z NNV a po provedených změnách ukazatele ve výši 41 871 tis. Kč má ÚP ČR k 30. 6. 2014 k dispozici pro rok 2014 na krytí věcných potřeb

1 166 290 tis. Kč. Stav rozpočtu příjmů a výdajů ÚP ČR ke dni 30. 6. 2014 zachycuje tabulka **v příloze č. 2.**

V souladu se záměry stabilizace veřejných rozpočtů pokračuje i v letošním roce přísně úsporný režim v čerpání provozních výdajů. Na věcné účely bylo za první pololetí letošního roku vyčerpáno z výše uvedeného konečného rozpočtu 444 573 tis. Kč. Největší měrou se na této částce podílejí služby zařazované na položku RS 5169 (např. příspěvky na stravování zaměstnanců, úklidové práce, ostraha, tiskařské práce, povinné revize aj.) v celkové výši 133 024 tis. Kč, náklady na nájemné 58 966 tis. Kč, služby pošt 55 094 tis. Kč, nákup materiálu 38 202 tis. Kč, elektrická energie 34 966 tis. Kč, teplo 24 277 tis. Kč a drobný hmotný dlouhodobý majetek 22 031 tis. Kč.

Na výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS v rámci integrovaného operačního programu (IOP) i národních programů Rozvoj a obnova materiálně technické základny ÚP ČR 113030 a 013030 bylo k 30. 6. 2014 z celkového disponibilního zdroje ve výši 990 039 tis. Kč vyčerpáno 175 733 tis. Kč.

Pomocí uvolněných profilujících NNV byla významně personálně posílena realizace projektů v rámci OP LZZ o 615 osob. V závěru prvního pololetí byly na stále podceněnou agendu NSD uvolněny finanční prostředky tak, aby od 1. července 2014 mohlo dojít k navýšení počtu zaměstnanců o 600 osob.

V oblasti odměňování došlo na základě usnesení vlády ČR č. 15 ze dne 2. ledna 2014 „o zvýšení platové úrovně zaměstnanců v kapitole Ministerstva práce a sociálních věcí – Úřadu práce České republiky, České správy sociálního zabezpečení a Státního úřadu inspekce práce“ od 1. 1. 2014 ke zvýšení platové úrovně zaměstnanců ÚP ČR o 1,56 % mimo oblast realizace projektů OP LZZ. Zaměstnanci ÚP ČR se tak nedočkali avizovaného 2% zvýšení platů. Tuto nerovnost se nepodařilo odstranit ani opakovanými jednáními s vedením MPSV. Přidělené prostředky zajistily pouhé zachování platové úrovně, která byla v uplynulých letech dosažena opakovaným zapojováním NNV.

V rámci zajišťování povinností vůči Integrovanému informačnímu systému Státní pokladny z titulu výkonu funkce správce rozpočtu a hlavního účetního ÚP ČR a provádění v tomto informačním systému veřejné správy centrálních rezervací finančních prostředků, které je možné vynaložit na úhradu závazků v případě NSD, podpor v nezaměstnanosti a insolvence z úrovně generálního ředitelství ÚP ČR, bylo potřebné se na základě analýzy problémů s výplatami NSD na konci roku 2013 v prvním pololetí roku 2014 zaměřit na zabezpečení

hladkého průběhu výplat těchto dávek v požadovaných termínech. Ve spolupráci s dodavatelem jak v rámci pracovní skupiny ekonomicko - platebních procesů, tak na jednáních svolávaných k řešení specifických okruhů otázek, byl proveden rozbor a hloubková analýza celého procesu výplaty dávek ve všech podílejících se IT systémech. Analytickým způsobem byly stanoveny některé příčiny problémů výplaty dávek na konci minulého roku a byla navržena opatření k jejich odstranění. V současné době probíhá proces testování navržených postupů, které budou ve stanovených termínech vyhodnoceny.

Ve spolupráci s dodavatelem IT systémů probíhala v tomto období také specifikace požadavků na jejich dílčí úpravy (jednotné výplatní místo (dále jen „JVM“), GINIS), které jsou průběžně realizovány. V návaznosti na tyto programové úpravy byly definovány některé změny v organizaci práce uživatelů dotčených systémů. Tyto byly včleněny do metodických pokynů a v současné době probíhá testování efektivity a zpřesňování nastavení celého organizačně programového komplexu.

4. INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Od 2. ledna 2014 došlo na ÚP ČR k dramatické změně užívaných informačních systémů. Ta byla vyvolána rozhodnutím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže o zákazu plnění ze smlouvy uzavřené resortem MPSV k provozování agendových informačních systémů (dále jen „AIS“) s firmou Fujitsu (VÍTKOVICE IT SOLUTIONS a.s.) a následným přístupem k řešení situace tímto dodavatelem, který znemožnil provozování AIS jiným dodavatelem. V dané situaci přešel ÚP ČR z rozhodnutí vedení resortu ke zpracování agend zaměstnanosti a agend NSD, konkrétně agendy hmotné nouze, agendy příspěvku na péči a agendy dávek pro zdravotně postižené, prostřednictvím (popřípadě s využitím) informačních systémů společnosti OKsystem. Okamžitá a nepřipravená změna vyvolala potřebu řešit a zajistit migraci dat z databáze (cloudu) předchozích AIS a řešit a zajistit úpravy a dopracování dva roky odstavených a neprovozovaných informačních systémů OK Práce, OK Nouze/OK Služby, v určitém rozsahu i OK Centra, a zajistit elektronickou spisovou službu (dále jen „ESS“).

Migrace dat zajišťovaná úsekem IT MPSV byla vlivem postupu předávání záloh dat ze strany předchozího dodavatele prováděna v průběhu ledna a února opožděně a byla provedena pouze v omezeném rozsahu. Vzhledem k tomu bylo nezbytné data klientů především v evidenci uchazečů o zaměstnání (dále jen „UoZ“), podpory v nezaměstnanosti (dále jen

„PvN“), hmotné nouze a data v ostatních agendách zaměstnanosti jednotlivě kontrolovat, dopisovat ručně a následně upravovat. Situace vzniklá nedostatečnou migrací dat znemožnila automatické sehrávání dat z evidence UoZ a PvN pro potřeby důchodové agentury ČSSZ, řešení bylo zahájeno až od června, respektive července 2014.

Problémy spojené s nedostatečnou migrací přetrvávají a zvyšují náročnost a pracnost administrace zejména v situacích opakované evidence a výplaty, jsou-li chybějící data k posouzení nových nároků potřebná.

K zajištění potřebných úprav informačních systémů byla od konce ledna postupně po jednotlivých agendách zahájena činnost pracovních skupin, které formulují požadavky na nezbytné úpravy zmíněných informačních systémů. Postupně byl zaveden i systém (postup) posuzování a potvrzování těchto požadavků, schvalování k nim příslušných změnových listů a smluvní zajištění jejich plnění. Od začátku roku tak bylo již realizováno 87 změnových listů, což odpovídá celkem 133 změnovým požadavkům.

Přetrvává situace, kdy ÚP ČR jako organizace zaměstnávající 9 407 zaměstnanců nemá k dispozici personální informační systém. MPSV, které si vyhradilo smluvní zajištění systému, zkoumá právní situaci a aspekty a dosavadní smlouvy a licence v této oblasti. Problémem je i elektronická spisová služba (dále jen ESS). Ta je pro ÚP ČR zajištěna na základě jednacího řízení bez uveřejnění z ledna tohoto roku na dobu, než bude vybrán dodavatel v otevřeném řízení, maximálně však do 31. 12. 2015. Aplikace OKsystemu nejsou propojeny s ESS „Athena“ a evidence dokumentů v těchto agendách je vedena improvizovaně, náhradním způsobem s využitím funkcionality dokument managementu těchto systémů, nikoliv však prostřednictvím řádné spisové služby.

Provoz jednotného výplatního místa a jeho úpravy pro potřeby ÚP ČR (výplata NSD a PvN) jsou limitovány nedostatečným smluvním zajištěním, zcela chybí podpora informačních systémů v oblasti právní činnosti, správy majetku a řízení nákladů, investic, veřejných zakázek.

V oblasti materiálního zabezpečení výpočetní technikou se podařilo v průběhu 1. pololetí zlepšit neutěšený stav. Nadále však přetrvává potřeba pravidelné obměny zastaralé výpočetní techniky, periférií a komponent. Byl zpracován plán obměny s periodou 5 let, počátek plnění plánu je rok 2015.

5. TRH PRÁCE

5.1 Analýza trhu práce

V 1. polovině roku 2014 pokračoval meziroční nárůst nezaměstnanosti. Maximální hodnotu měl podíl nezaměstnaných v lednu a v únoru (shodně 8,6 %), pak se snižoval na červnovou hodnotu 7,4 %. Průměrný podíl nezaměstnaných činil v tomto období 8,1 % a byl vyšší než ve stejném období roku 2013 (o 0,4 p. b.).

Celkový počet uchazečů o zaměstnání k 30. 6. 2014 meziročně poklesl o 3,3 tis. na 537,2 tis. uchazečů. Průměrný počet uchazečů o zaměstnání (592,5 tis.) byl v 1. polovině roku 2014 o 22,0 tis. vyšší než v předchozím roce.

Z celkového počtu evidovaných uchazečů bylo 273,2 tis. žen. Což je o 4,0 tis. více než v červnu 2013, jejich podíl na celkovém počtu uchazečů vzrostl ze 49,8 % na 50,9 %. Průměrný počet evidovaných žen v 1. pololetí 2014 činil 286, tis. o 14,0 tis. více než v 1. pololetí 2013. Průměrný podíl žen na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných vzrostl na 48,4 % (v 1. pololetí 2013 – 47,8 %).

Počet uchazečů o zaměstnání pobírajících podporu v nezaměstnanosti se v tomto období zvýšil o 2,7 tis. na 129,6 tis. Naopak jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání poklesl z 22,2 % na 21,9 %.

Průměrná měsíční výše podpory v nezaměstnanosti klesla z 6 211 Kč v 1. pololetí 2013 na 5 867 Kč v 1. pololetí 2014, na konci června 2013 činila 6 303 Kč, zatímco v červnu 2014 dosahovala jen 6 000 Kč.

K 30. 6. 2014 bylo evidováno 22,8 tis. absolventů škol všech stupňů vzdělání a mladistvých po ukončení základní školy, tj. o 4,1 tis. méně než před rokem. Jejich podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání meziročně klesl z 5,0 % na 4,2 %.

Kromě ledna byl během 1. pololetí zaznamenán meziroční nárůst nově hlášených uchazečů. Celkem se nově na ÚP ČR přihlásilo 313,8 tis. osob, což je o 16,0 tis. více než ve stejném období minulého roku.

Z hlediska dlouhodobé nezaměstnanosti se zvýšil počet uchazečů evidovaných déle než 12 měsíců o 32,8 tis. na 243,4 tis. uchazečů. V důsledku toho se zvýšila i průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, která vzrostla k 30. 6. 2014 na 639 dní, zatímco před rokem činila 572 dní.

Ke konci června 2014 se zvýšil počet VPM o 3,4 tis. na 49,5 tis. a průměrný počet VPM (41,7 tis.) meziročně vzrostl o 3,5 tis. V souvislosti s tím se snížil ukazatel počtu uchazečů na VPM na 10,9 uchazečů (červen 2013 - 12,3 uchazečů). Přesto na trhu práce nadále výrazně převládá nabídka pracovní síly nad poptávkou po ní. Během 1. pololetí 2014 vzrostl také počet VPM pro absolventy a mladistvé ze 7,9 tis. na 10,1 tis. a počet VPM pro osoby se ZP se zvýšil z 3,9 tis. na 4,8 tis. míst.

V 1. pololetí 2014 nahlásilo ÚP ČR prostřednictvím krajských poboček ve smyslu § 62 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, hromadné propouštění 100 zaměstnavatelů. Počet zaměstnanců, kterých se hromadná propouštění měla týkat, byl 5 119.

Nominální údaje o trhu práce v ČR za první pololetí roku 2014 včetně grafů a mezinárodního srovnání jsou uvedeny **v příloze č. 3.**

5.2 Mezinárodní srovnání nezaměstnanosti podle EUROSTAT (Statistický úřad Evropského společenství)¹

Ukazatele uvedené v této kapitole zpracovává EUROSTAT na základě primárních dat z Labour Force Sample Survey (LFSS) jednotlivých členských států EU tak, aby zabezpečovaly mezinárodní srovnání mezi jednotlivými členskými státy. Údaje za ČR v této části se proto mohou lišit od údajů z výběrových šetření pracovních sil Českého statistického úřadu.

Česká republika se vyznačuje relativně nízkou úrovní nezaměstnanosti. V 1. čtvrtletí 2014 činila obecná míra nezaměstnanosti v ČR (6,8 %) a byla pod úrovní EU28 (11,0 %). Mezi státy EU28 s nejnižší mírou nezaměstnanosti patří Rakousko (5,4 %) a Německo (5,5 %). V porovnání s dalšími sousedními státy byla míra nezaměstnanosti vyšší na Slovensku (14,1 %) i v Polsku (10,6 %). Míra nezaměstnanosti se nadále udržuje na vysokých hodnotách zejména v jižních státech Evropy. V 1. čtvrtletí 2014 patřily poslední příčky Řecku a Španělsku.

Míra nezaměstnanosti (dále jen „MN“) v EU 28 v roce 2011 stagnovala, ale v dalším roce vzrostla na 10,4 %, v roce 2013 dosáhla již 10,8 %. Nárůst MN v ČR v roce 2012 nebyl tak výrazný, MN byla 7,0 % a v roce 2013 stagnovala. Nejnižší MN byla v roce 2013 v Rakousku

¹ Údaje EUROSTATu ze sekce Obyvatelstvo a sociální podmínky – převážně se jedná o data zpracovaná na základě primárních dat z LFSS jednotlivých členských zemí (Labour Force Sample Survey), viz http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database.

4,9 % a v Německu, kde dokonce poklesla. Nižší než v ČR byla ještě v Lucembursku, na Maltě, a v Nizozemsku.

Míra nezaměstnanosti mladých ve věku do 25 let v EU28 (pracovní síla ve stejné věkové kohortě) v roce 2012 a 2013 vzrostla až na 23,5 %. V ČR naopak došlo v roce 2013 k jejímu poklesu z 19,5 % na 18,9 %. K zemím s nejvyšší hodnotou MN mladých patří Řecko a Španělsko, jejichž MN je vyšší než 50 %, hodnota nižší než 10 % je v Německu a Rakousku. Národní cíl ČR v rámci Strategie Evropa 2020 předpokládá snížení MN mladých o jednu třetinu (ve srovnání s rokem 2010), tj. na cca 12,2 %.

MN osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0-2 mezinárodní klasifikace vzdělání) v EU 28 dosáhla v roce 2012 18,2 %, v roce 2013 se zvýšila na 19,1 %. Současná situace v ČR je na rozdíl od celkové MN a MN mladých výrazně horší než průměr EU 28, a to i přesto, že v roce 2012 činila 28,5 % a v roce 2013 došlo k poklesu na 26,6 %. Národním cílem ČR v rámci Strategie Evropa 2020 je její snížení do roku 2020 o jednu čtvrtinu, tj. na cca 18,8 %. MN osob s nízkou kvalifikací vyšší než v ČR byla zaznamenána na Slovensku (42,4 %), ve Španělsku, Litvě, Bulharsku a Řecku. Nejpříznivější situace byla v Rumunsku, v Rakousku a Maltě, kde byl tento ukazatel pod úrovní 10 %.

Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (podíl nezaměstnaných déle než 12 měsíců na pracovní síle) z dlouhodobého hlediska v EU 28 plynule roste. Hodnota míry dlouhodobé nezaměstnanosti v EU 28 vzrostla z 2,6 % v roce 2008 na 4,7 % v roce 2012, v roce 2013 se zvýšila na 5,1 %. V ČR byla míra dlouhodobé nezaměstnanosti v roce 2012 i 2013 na úrovni 3,0 %. Hodnota nad 10 % byla zaznamenána v Řecku, Španělsku a Chorvatsku. Nejnižší hodnota tohoto ukazatele byla zjištěna v Rakousku, Švédsku, Finsku, Lucembursku a Dánsku (1,2 % - 1,8 %).

5.3 Lokální sítě zaměstnanosti

I během prvního pololetí 2014 věnovala sekce zaměstnanosti ÚP ČR pozornost budování lokálních sítí zaměstnanosti, jejichž prostřednictvím dojde k propojení jednotlivých subjektů na trhu práce. Cílem je komplexní řešení problematiky nezaměstnanosti a vzájemné předávání zkušeností a know-how. Dílčími úkoly jsou realizace aktivního monitoringu trhu práce, prohlubování spolupráce se zaměstnavateli a iniciativa v oblasti zřizování poradních sborů.

Cílem monitoringu trhu práce je zjišťování skutečných stavů a pohybů zaměstnanců u zaměstnavatelů, navázání a prohlubování spolupráce mezi ÚP ČR a zaměstnavateli v regionech. Pravidelné získávání relevantních podkladů pro mapování situace na regionálním trhu práce a průběžné zjišťování potřeb zaměstnavatelů v oblasti jejich poptávky po pracovní síle vede mimo jiné k efektivnější realizaci APZ. Vzhledem k tomu, že zaměstnavatelé nemají ze zákona povinnost hlásit VPM na ÚP ČR, slouží monitoring trhu práce také k aktivnímu vyhledávání VPM přímo u zaměstnavatelů a přispívá k úspěšnějšímu umísťování uchazečů o zaměstnání z evidence ÚP ČR.

Organizaci monitoringu trhu práce a další formy spolupráce se zaměstnavateli upravuje směrnice generální ředitelky ÚP ČR č. 7/2014 Monitoring trhu práce. Vlastní realizaci monitorovací činnosti metodicky řídí a koordinuje Oddělení monitoringu a analýz trhu práce GŘ ÚP ČR. Na referátech trhu práce krajských poboček ÚP ČR působí krajsí koordinátoři monitoringu trhu práce, kteří mají dostatečný prostor metodicky řídit zaměstnance monitoringu v jednotlivých regionech dle místních specifických potřeb na trhu práce. Od dubna 2014 působí ve všech okresech ČR 85 odborných poradců pro spolupráci se zaměstnavateli v rámci projektu „Rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst“. Hlavním úkolem těchto poradců je aktivní spolupráce se zaměstnavateli, mapování jejich potřeb a požadavků na trhu práce a konkrétní poznatky z práce v terénu předávat a řešit je s konkrétními útvary ÚP ČR ve svých regionech.

Postupně dochází k systémovému propojení všech zaměstnanců, kteří se monitoringem trhu práce zabývají, a také k unifikaci postupů a forem spolupráce se zaměstnavateli. Jsou specifikovány způsoby vykazování činnosti a jsou jasně definována pravidla oslovování zaměstnavatelů, jež má možnost každá krajská pobočka ÚP ČR aktuálně doplnit a upravit dle aktuální situace na trhu práce v regionu. Výsledkem zmíněné činnosti je zlepšování komunikace a spolupráce mezi ÚP ČR a dalšími subjekty na trhu práce, ale také nárůstem počtu VPM v souvislosti s aktivním přístupem ÚP ČR. V uplynulém pololetí bylo realizováno 6 177 osobních monitorovacích kontaktů se zaměstnavateli.

Ze závěrů zpráv o mapování predikce trendů zaměstnanosti a potřeb zaměstnavatelů za první pololetí 2014 se situace v oblasti zaměstnanosti vyvíjela příznivě, zejména díky očekávanému nástupu sezonních prací a pozvolnému zotavování ekonomiky z recese. Zaměstnavatelé nové zaměstnance většinou přijímali, k jejich propouštění docházelo spíše v ojedinělých případech. Signály od vybraných zaměstnavatelů také naznačují, že u nich

dochází k pozvolnému nárůstu produkce a výroby, na který by měl být vázán i nábor nových zaměstnanců. Avšak stále nelze předpokládat, že by v horizontu jednoho roku došlo k výraznému zlepšení situace. Signály z právě uplynulého období napovídají, že ke zlepšování dochází, ale k významnějšímu zlepšení situace může dojít až s globálním oživením ekonomiky, které na sebe naváže růst objemu výroby a vytváření nových pracovních míst.

Během pololetí byly podepsány 2 Pakty zaměstnanosti, a to v kraji Ústeckém a Libereckém. ÚP ČR uzavřel také Deklaraci o spolupráci při zajišťování podpory zaměstnávání uchazečů o zaměstnání v rámci nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti s Českou biskupskou konferencí. Signatáři deklarují společný zájem a ochotu spolupracovat na podpoře tvorby pracovních příležitostí v rámci celé České republiky.

V červnu vešla v platnost směrnice generální ředitelky ÚP ČR č.6/2014 Poradní sbory. Poradní sbory (dále jen „PS“) mají svou činností zabezpečovat spolupráci na trhu práce mezi ÚP ČR, odborovými svazy, zaměstnavateli, družstevními orgány, městskými a obecními úřady a dalšími orgány, organizacemi a institucemi. ÚP ČR je může zřídít i na realizaci konkrétního projektu nebo programu na podporu zaměstnanosti. PS koordinují uplatňování státní politiky zaměstnanosti ve svém obvodu, vyjadřují se zejména ke zřizování společensky účelných pracovních míst, k vytváření míst pro veřejně prospěšné práce, k veřejné službě a k dalším opatřením aktivní politiky zaměstnanosti, k programům strukturálních a organizačních změn, k programům rekvalifikace a k organizaci poradenské činnosti. Na úrovni krajské pobočky a vybraných kontaktních pracovišť jednají minimálně dvakrát během kalendářního roku.

6. ZPROSTŘEDKOVÁNÍ

V průběhu prvního pololetí roku 2014 se počet UoZ stále udržoval nad úrovni stejného období roku 2013, a to v průměru o 22 tis. Až v měsíci červnu došlo téměř k jeho vyrovnání. Je však patrný podstatně větší pokles ukazatele podíl nezaměstnaných osob během prvního pololetí roku 2014, a to o 1,2 p. b. (celkem ukončilo evidenci 373 416 UoZ) v porovnání se stejným obdobím roku 2013, kdy úbytek činil pouze 0,7 p. b. (celkem ukončilo evidenci 302 603 UoZ).

Evidence je uchazeči o zaměstnání nejčastěji ukončována v měsíci dubnu, v roce 2013 tento počet činil 69 110 UoZ, v roce 2014 ukončilo evidenci 81 787 UoZ.

V prvním pololetí roku 2014 ukončilo evidenci celkem 373 416 UoZ, zatímco ve stejném období roku 2013 evidenci ukončilo 302 603. Počet umístěných UoZ v první polovině roku 2014 dosáhl počtu 259 397, o rok dříve bylo umístěno 173 892 UoZ. Počet UoZ umístěných ÚP ČR v první polovině roku 2014 činil 37 948, za stejné období roku 2013 ÚP ČR umístil 20 502 UoZ.

Z uvedené statistiky je patrné, že v průběhu prvního pololetí roku 2014 ukončilo evidenci o téměř 71 tis. UoZ více než ve stejném období roku 2013, přičemž se jich umístilo o 12 % více. Z tohoto počtu UoZ jich bylo ÚP ČR umístěno o 3,4 % více; k tomu je však nutné poznamenat, že se jedná pouze o UoZ, u kterých došlo k přímému zprostředkování pracovního místa. V této statistice nejsou zahrnuti UoZ, na jejichž umístění se ÚP ČR podstatným způsobem podílel, a to např. zabezpečením rekvalifikace, zařazením do různých typů aktivit v rámci regionálních a národních individuálních projektů, které přispěly ke zvýšení pracovního potenciálu UoZ a potažmo k jejich pracovnímu uplatnění apod. Vzhledem k tomu, že je vynakládána značná finanční podpora na aktivizaci UoZ, která následně podstatnou měrou přispívá k zařazení uchazečů o zaměstnání do pracovního procesu, bude nezbytné se dále zabývat doplněním dat tak, aby i tato činnost byla statisticky evidována a vykazována.

Vzhledem k tomu, že v prvním pololetí 2014 byla činnost kontaktních pracovišť ÚP ČR po změně informačních systémů ve zvýšené míře zatížena administrativou, lze hodnotit trend zvyšování umístitelnosti UoZ za pozitivní výsledek v činnosti ÚP ČR.

K 30. 6. 2014 bylo v evidenci 60 849 osob se zdravotním postižením (dále jen „OZP“), což je 11 % z celkového počtu evidovaných UoZ (537 179), ke stejnému datu roku 2013 jich bylo 61 381, což tvořilo rovněž 11 % z celkového počtu UoZ (540 473). Podíl UoZ evidovaných po dobu delší než 5 měsíců činil k datu 30. 6. 2014 70 % (373 514), zatímco 30. 6. 2013 byl tento podíl 67 % (363 456). Podíl UoZ evidovaných po dobu delší než 24 měsíců činil k datu 30. 6. 2014 22 % (117 075), 30. 6. 2013 byl tento podíl 26 % (140 360). Průměrný věk evidovaných uchazečů o zaměstnání činil v polovině roku 2014 40,3 roku, ve stejném období roku 2013 pak 39,3 roku.

Z uvedené statistiky lze vyvodit, že OZP zůstává v evidenci procentuálně v poměru k celkovému počtu UoZ stejně. Počet UoZ, kteří jsou vedeni v evidenci déle než 5 měsíců, vzrostl o 3 p. b., zatímco naopak došlo ke snížení počtu uchazečů evidovaných déle než 24

měsíců, a to o 4 p. b. Zvýšil se také průměrný věk evidovaných uchazečů, a to o 1 rok, na 40, 3 roku.

6.1 EURES

Evropské služby zaměstnanosti EURES působí na území celkem 32 států, tedy členských států EU/EHP a Švýcarska. Jedná se o informační a poradenskou síť, která podporuje přeshraniční pracovní mobilitu na jednotném evropském trhu práce a zajišťuje tak právo každého na volný pohyb pracovních sil. V ČR je EURES od roku 2004 plně integrován do veřejných služeb zaměstnanosti a poskytuje svoje služby na krajských pobočkách a kontaktních pracovištích ÚP ČR.

Každoročně se v České republice koná několik burz práce a vzdělávání, kterým EURES ČR přidává mezinárodní rozměr zajištěním účasti zaměstnavatelů a zahraničních poradců EURES. V prvním pololetí roku 2014 tyto veletrhy po celé ČR navštívilo přes 20 tis. lidí. Jednalo se hlavně o III. Mezinárodní veletrh pracovních příležitostí v Ostravě nebo JobsExpo 2014 v Praze. K významným regionálním burzám práce, kterých se síť EURES účastní jako vystavovatel, patří veletrh Kariéra Plus na Vysoké škole Báňské – Technické univerzitě v Ostravě, European Job Day v Českých Budějovicích, Veletrh pracovního uplatnění v medicíně a farmacii při lékařské fakultě UK v Hradci Králové, Veletrh Kontakt v Pardubicích, přeshraniční burzu práce v oborech hotelnictví a gastronomie konanou v Ústí nad Labem a Karlových Varech, „Nebojte se technických oborů“ v Třinci, veletrh iKariéra (zaměřený na technické obory a IT profese) v Praze a ve Zlíně. Každý měsíc probíhají v příhraničních regionech poradenské dny pro práci v zahraničí a celorepublikově se pořádají semináře a přednášky zaměřené na téma evropské pracovní mobility a evropského trhu práce, které jsou určené posluchačům z řad zájemců o práci v zahraničí, zaměstnavatelů a zástupců partnerských institucí.

Síť EURES cílí své služby i na zaměstnavatele a v tomto rámci poskytuje informace týkající se zveřejňování VPM a také možné pomoci při výběrových řízeních a náborech nových zaměstnanců. Semináře pro zaměstnavatele a ostatní partnery poskytují informace o službách sítě EURES a napomáhají k navázání budoucí spolupráci, která vede k úspěšnému umístění uchazečů na evropský trh práce. V březnu 2014 proběhlo výběrové řízení s agenturou na sezónní práce do italských a španělských hotelových resortů, kdy z celkem 15 uchazečů bylo vybráno 5 zájemců na pozice animátorů. V dubnu 2014 poradci EURES

asistovali při výběrovém řízení s irským zaměstnavatelem. Z uchazečů bylo vybráno 11 zájemců na pozici řezníků.

Mezi klíčové aktivity spadá i zpracovávání a aktualizování informačních a propagačních materiálů, které jsou distribuovány nejen poradci EURES, ale také zaměstnanci ÚP ČR a partnerských institucí. V prvním pololetí roku 2014 byly zpracovány a aktualizovány informační karty o práci v konkrétních zemích EU/EHP (Velká Británie, Německo, Rakousko, Nizozemí, Švýcarsko, Chorvatsko, Dánsko, Norsko a Finsko). Na začátku roku 2014 bylo zveřejněno EURES propagační video, které slouží jako propagační materiál a má za cíl informovat o České republice zahraniční zájemce o práci v ČR. K marketingové strategii s hlavním cílem informovat veřejnost o síti EURES patřila aktivní spolupráce s tiskovým oddělením ÚP ČR a MPSV. V novinách Práce a sociální politika se každý měsíc publikuje článek o aktivitách sítě EURES. Na národním portálu EURES www.eures.cz zájemci naleznou aktualizované informace o životních a pracovních podmínkách v evropských zemích, databázi VPM, přehled aktuálních náborů a plánovaných akcí, vzory životopisů, informace pro zaměstnavatele a kontakty na poradce EURES v České republice.

7. PORADENSTVÍ A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Poradenské aktivity zajišťované zaměstnanci útvarů poradenství a dalšího vzdělávání ÚP ČR se soustředily jak na skupinové poradenské aktivity, tak především na individuální poradenství klientům. Tematicky byly poradenské aktivity zaměřeny na poradenství pro volbu povolání, příp. změnu profesní orientace, které zabezpečují především zaměstnanci Informačně poradenských středisek, a to pro žáky a studenty, jejich rodiče, a zároveň také pro UoZ či zájemce o zaměstnání (dále jen „ZoZ“). Mezi další poradenské aktivity patří skupinové informační schůzky nebo skupinové poradenské programy, zahrnující poradenskou práci se skupinou uchazečů či zájemců o zaměstnání zaměřenou např. na tvorbu životopisu, práci s portálem MPSV, rozvíjení komunikačních a sebeprezentačních dovedností, či k informování klientů o jejich právech a povinnostech, o nabídce služeb ÚP ČR, o rekvalifikacích a dalších nástrojích APZ, o možnostech individuálních akčních plánů apod. Významnou součástí poradenských programů jsou Job Cluby jako ucelený aktivizační poradenský program. Individuální poradenství zahrnuje celou škálu poradenských aktivit, především poradenství k volbě povolání, k rekvalifikacím, speciální, psychologické poradenství, poradenství k pracovní rehabilitaci, užití diagnostických nástrojů apod.

Poradenské aktivity jsou zabezpečovány jak interně speciálními poradci - zaměstnanci ÚP ČR, tak externě prostřednictvím nákupu poradenských služeb. Na základě průběžného monitorování poskytovaných služeb musíme konstatovat, že jednoznačně převažuje poradenství interně zajišťované ÚP ČR nad externími, nakupovanými poradenskými aktivitami.

V prvním pololetí roku 2014 bylo realizováno interně zaměstnanci útvarů poradenství a dalšího vzdělávání ÚP ČR celkem 6 883 skupinových poradenských aktivit, které byly zaměřeny na poradenství pro volbu povolání či změnu profesního zaměření, skupinové informační schůzky, či skupinové poradenské aktivity v rámci regionálních individuálních projektů. Tyto aktivity byly realizovány pro celkem 122 785 klientů. Individuální poradenství bylo poskytnuto celkem 119 145 klientům.

Externí služby zahrnovaly celkem 399 skupinových poradenských aktivit pro 4 017 klientů. Bilanční diagnostika byla oproti skupinovému či individuálnímu poradenství zajišťována především nákupem služeb. Interně byla realizována pro 125 klientů, externě pak pro 634 klientů.

Samostatně byla vyhodnocena realizace Job Clubů, jako komplexních aktivizačně poradenských programů a počet realizovaných programů v prvním pololetí byl celkem 209. Počet účastníků zařazených do programů byl celkem 2 265 osob, z toho bylo 1 892 osob, které jej úspěšně absolvovaly.

ÚP ČR rovněž realizoval další akce v počtu 179, především prezentace IPS na veletrzích, výstavách, burzách práce, či setkání s výchovnými poradci, rodiči žáků apod.

7.1 Projekt „Efektivní systém rozvoje zaměstnanosti, výkonu komplexních kontrol a potírání nelegálního zaměstnávání v ČR“

Jedná se o projekt Státního úřadu inspekce práce (dále jen „SÚIP“), realizovaný od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014. ÚP ČR je důležitým partnerem, který realizuje klíčovou aktivitu (dále jen KA) 08. Cílem KA 08 je prevence a potírání nelegálního zaměstnávání. Konkrétně ztížení, či lépe úplné zabránění zneužívání systému, spočívající ve výkonu nelegální práce paralelně s evidencí na ÚP ČR a současně možným pobíráním podpory v nezaměstnanosti či pobíráním sociální dávky. Důraz je kladen na maximálně efektivní práci s UoZ způsobem vysoce intenzivního individuálního i skupinového poradenství směřujícího k uplatnění na trhu práce.

V rámci realizace KA 08 je poskytováno intenzivní poradenství, jehož cílem je potírání nelegálního zaměstnávání, preventivní působení v této oblasti a zlepšení uplatnitelnosti na trhu práce. V rámci skupinového poradenství jsou klienti vzděláváni formou krátkých seminářů v oblasti finančně-právní, pracovně právní, sociálně právní a společenské. V rámci individuálního poradenství se poradci prevence nelegálního zaměstnávání intenzivně věnují klientům. Pomáhají jim v identifikaci možného pracovního uplatnění, řeší s nimi jejich aktuální situaci, konzultují situace, které mohou nasvědčovat existenci nelegálního zaměstnávání.

O smysluplnosti KA 08 svědčí konkrétní výsledky za 1. pololetí 2014. Z celkového plánovaného počtu 25 000 zařazených klientů bylo k 30. 6. 2014 do KA 08 zařazeno 19 422 klientů (77% z celkového plánovaného počtu). Aktivitou prošlo a nejpozději k 30. 6. 2014 ji ukončilo 8 518 klientů z čehož 1 803 (21%) bylo umístěno na trh práce, u 1 688 (20 %) bylo zahájeno správní řízení o vyřazení z evidence a 560 (7%) v průběhu KA 08 ukončilo evidenci na ÚP ČR ze své vůle. Celkem 354 klientů (4%) bylo zařazeno do rekvalifikace nebo do jiného projektu a 3 611 (42%) bylo po 3 měsících intenzivního poradenství převedeno zpět do standardního zprostředkování.

V průběhu realizace KA 08 přicházejí z terénu velmi pozitivní ohlasy jak ze strany pracovišť ÚP ČR, tak i pozitivní reakce od klientů, kteří z velké části vítají takto intenzivní péči ze strany zaměstnanců ÚP ČR. V praxi se ukazuje, že intenzivní individuální poradenství zaměřené na osoby ohrožené fenoménem nelegálního zaměstnávání rozděluje klienty na 3 základní skupiny.

První skupinou jsou ti klienti, u kterých je velmi vysoká pravděpodobnost, že v souběhu s evidencí na ÚP ČR aktivně vykonávají nelegální práci. Tito klienti po zařazení do KA 08 po několika týdnech většinou nahlašují nástup do zaměstnání (velká část z nich převede nekolidující zaměstnání na hlavní pracovní poměr), odhlašují se dobrovolně z evidence, případně porušují poradenský režim nastavený v rámci KA 08 a je s nimi zahajováno správní řízení o vyřazení z evidence.

Druhou skupinou je velká část klientů, u kterých byl menší předpoklad výkonu nelegální práce, ale vzhledem k faktu jejich dlouhodobé evidence existuje potenciální riziko výkonu nelegálního zaměstnání. Díky intenzivní práci s těmito klienty a hledání nejrůznějších cest jak těmto lidem pomoci, se poradcům (referentům prevence nelegálního zaměstnávání) daří tyto uchazeče umisťovat na trhu práce v průběhu realizace aktivity.

Třetí výraznou část klientů v rámci KA 08 tvoří klienti obtížně umístitelní, sociálně nepřizpůsobiví a z velké části klienti bez motivace k nalezení uplatnění. Tito klienti absolvují 3 měsíční intenzivní poradenský proces a následně jsou předáváni zpět na klasické zprostředkování zaměstnání.

Prvních 6 měsíců realizace KA 08 jasně ukazuje smysluplnost a celkový přínos této aktivity a naznačuje, že intenzivní práce s klientem může být výrazně efektivní i za předpokladu, že je s klientem intenzivně pracováno po kratší období. Velmi efektivní může být toto poradenství v případě, že bude více zaměřováno na první dvě z výše uvedených skupin klientů.

8. AGENTURY PRÁCE

Činnosti související s povolením ke zprostředkování zaměstnání provádí Oddělení agentur práce GŘ ÚP ČR. Vede správní řízení ve věci udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání, v jehož rámci žádá o vydání závazného stanoviska Ministerstvo vnitra České republiky (dále jen MV ČR). Kontroluje plnění povinností agentur práce vůči ÚP ČR, např. oznamovací povinnosti podle ustanovení §59 zákona o zaměstnanosti. Odnímá povolení ke zprostředkování zaměstnání ze zákonem stanovených důvodů z moci úřední a na žádost agentury práce.

V prvním pololetí roku 2014 bylo podáno 374 žádostí o udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání. Za stejné období bylo vydáno 315 rozhodnutí o udělení ke zprostředkování zaměstnání (161 na základě žádosti z roku 2014 a 154 na základě žádosti z roku 2013). V témže období bylo vydáno 79 rozhodnutí o neudělení povolení ke zprostředkování zaměstnání (12 na základě žádosti z roku 2014, 59 na základě žádosti z roku 2013 a 8 na základě žádosti z roku 2012) a 47 usnesení o zastavení zahájených správních řízení (23 na základě žádosti z roku 2014, 19 na základě žádosti z roku 2013 a 5 na základě žádosti z roku 2012).

V rámci řízení o žádostech ve výše uvedeném období zaslal ÚP ČR 490 žádostí o poskytnutí součinnosti MV ČR podle ustanovení §60a zákona o zaměstnanosti, z nichž bylo 105 žádostí opakovaných, a to z důvodu vyjádření žadatelů k nesouhlasným či podmíněným závazným stanoviskům MV ČR, případně zjištění nových skutečností na straně žadatelů. ÚP ČR obdržel celkem 495 závazných stanovisek MV ČR, přičemž 334 bylo souhlasných (304 na základě žádosti z roku 2014 a 30 na základě žádosti z roku 2013), 40 podmíněně souhlasných (34 na základě žádosti z roku 2014 a 6 na základě žádosti z roku 2013) a 121 nesouhlasných.

V prvním pololetí roku 2014 bylo agenturám práce pravomocně odejmuto 110 povolení ke zprostředkování zaměstnání. V současné době vede oddělení agentur práce 12 dalších správních řízení o odejmutí vydaných povolení ke zprostředkování zaměstnání na základě podnětu SÚIP z důvodu porušení §308 nebo §309 zákoníku práce a 94 správních řízení o odejmutí platných povolení ke zprostředkování zaměstnání podle ustanovení §63 odst. 2 písm. a) zákona o zaměstnanosti (agentury práce přestaly splňovat podmínky pro udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání podle ustanovení §60 zákona o zaměstnanosti). Oddělení agentur práce také aktuálně připravuje zahájení 180 správních řízení o odejmutí platného povolení ke zprostředkování zaměstnání pro opakované nesplnění oznamovací povinnosti podle ustanovení §59 zákona o zaměstnanosti a 59 správních řízení o odejmutí platných povolení z důvodu uvedeném v ustanovení §63 odst. 2 písm. d) zákona o zaměstnanosti (činnost bez sjednaného pojištění, resp. nedoložení sjednaného pojištění). Nominální údaje za první pololetí roku 2014 jsou uvedeny **v příloze č. 4.**

9. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI

Poskytování příspěvků na nástroje a opatření APZ se řídí zákonem o zaměstnanosti a dále vnitřními řídicími akty, které rozpracovávají záměry státní politiky zaměstnanosti a koncepčně strategické postupy stanovené v Normativní instrukci MPSV č. 1/2014. Cílem je, aby nástroje a opatření aktivní politiky zaměstnanosti pomohly návratu na trh práce osobám, které by se vzhledem ke svému věku, ke svým vzdělanostním, zdravotním a osobnostním dispozicím bez této podpory jen stěží umístili na volný trh práce. Slouží rovněž jako prevence proti sociálnímu vyloučení. V návaznosti na cíle stanovené v roce 2013 pokračuje podpora tvorby míst na zkrácený pracovní úvazek. Důvodem k tomuto kroku je jednak snaha o poskytnutí podpory co nejširšímu okruhu problémově umístitelných uchazečů o zaměstnání, tak i snaha optimalizovat podporu i pro ty uchazeče o zaměstnání, kteří z různých důvodů nejsou schopni vykonávat pracovní činnost na plný úvazek. Pokračuje snaha o motivaci zaměstnavatelů přijímat mladé do 30 let věku. Z prostředků národní APZ jsou v roce 2014 pilotovány dva nové nástroje - Aktivizační pracovní příležitost a Společensky účelné pracovní místo pro ZoZ v procesu hromadného propouštění. Nástroje a opatření APZ jsou v roce 2014 financovány jak z národních zdrojů, tak z prostředků ESF. Od 1. 4. 2014 jsou nově kompetentní pro rozhodování o poskytování příspěvku APZ a o jejich

výši kromě krajských poboček ÚP ČR i vybraná kontaktní pracoviště (okresní úroveň) ÚP ČR. Vývoj v oblasti APZ za první pololetí roku 2014 je uveden v příloze č. 5.

9.1 Veřejně prospěšné práce

Veřejně prospěšné práce (dále jen „VPP“) jsou vytvářeny jako pracovní místa pro časově omezené umístění uchazeče o zaměstnání a slouží zejména k aktivizaci a získání či zachování pracovních návyků u té skupiny uchazečů o zaměstnání, kde je předpoklad vzniku dlouhodobé nezaměstnanosti a ztráty kompetencí rozhodných k získání a udržení zaměstnání. Umístění uchazeči o zaměstnání vykonávají zejména práce spočívající v nízko kvalifikovaných pomocných pracích při údržbě a úklidu veřejných prostranství, budov, komunikací nebo jiných obdobných činnostech realizovaných ve prospěch obcí nebo veřejně prospěšných institucí.

Během prvního pololetí 2014 bylo vytvořeno celkem 17 954 míst na VPP (z toho 3 148 v rámci národních prostředků a 14 806 v rámci ESF) a na nich umístěno 17 000 uchazečů o zaměstnání, což je o 659 více, než za stejné období předchozího roku. V první polovině roku 2014 bylo vyčerpáno na nástroj VPP z národních prostředků 187 169 tis. Kč (oproti 122 467 tis. Kč za stejné období roku 2013) a z ESF bylo vyčerpáno 651 258 tis. Kč oproti 373 814 tis. Kč za stejné období roku 2013.

9.2 Společensky účelná pracovní místa

Společensky účelná pracovní místa (dále jen „SÚPM“) jsou pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje pro uchazeče o zaměstnání, kterým nelze v současné době zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem a jejich zapracování na finančně podpořeném pracovním místě jim může umožnit dlouhodobější nebo trvalé zaměstnání. Tímto nástrojem jsou podporována též pracovní místa zřízená uchazečem o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti (dále jen „SÚPM-SVČ“).

Od ledna do června 2014 ÚP ČR poskytl příspěvek na vyhrazení 13 147 SÚPM (z toho 3 289 v rámci národních prostředků a 9 858 v rámci prostředků ESF), což je o 5 006 více než za stejné období v roce 2013. Vyčerpáno bylo v prvním pololetí 2014 na vyhrazení pracovních míst v rámci tohoto nástroje APZ z národních prostředků 273 486 tis. Kč oproti 71 906 tis. Kč

stejného období roku 2013. V rámci ESF bylo vyčerpáno 507 072 tis. Kč oproti 146 147 tis. Kč za první pololetí roku 2013.

Příspěvek za prvních šest měsíců roku 2014 na zřízení SÚPM byl poskytnut na vybavení 1 210 pracovních míst pro uchazeče o zaměstnání a bylo vyčerpáno 60 115 tis. Kč. Z tohoto počtu bylo zřízeno 33 pracovních míst u zaměstnavatelů (celkem vyčerpáno 2 345 tis. Kč) a 1 177 pracovních míst zřídili uchazeči o zaměstnání, kteří se rozhodli zahájit samostatnou výdělečnou činnost (celkem vyčerpáno 57 770 tis. Kč). Příjemci příspěvku na SÚPM-SVČ mohou dále získat překlenovací příspěvek, celkem bylo tímto příspěvkem za sledované období podpořeno 106 osob (celkem vyčerpáno 1 864 tis. Kč).

9.3 Chráněná pracovní místa

Chráněné pracovní místo (dále jen „CHPM“) je pracovní místo zřízené nebo vymezené zaměstnavatelem pro OZP na základě písemné dohody s ÚP ČR. Dohoda se uzavírá na dobu 3 let. Na zřízení CHPM poskytuje ÚP ČR zaměstnavateli příspěvek.

V průběhu prvního pololetí 2014 bylo finančně podpořeno zřízení celkem 410 nových pracovních míst, na která bylo umístěno od počátku roku 468 OZP a vyčerpáno bylo 31 949 tis. Kč oproti 18 634 tis. Kč za stejné období roku 2013. V těchto počtech jsou zahrnuta i místa pro OZP, které se rozhodnou vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Dále bylo vymezeno 3 560 CHPM.

ÚP ČR může na zřízená nebo vymezená CHPM poskytnout příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů. Ve sledovaném období byl příspěvek poskytnut na 95 CHPM.

Zaměstnavateli, který zaměstnává více než 50% OZP z celkového počtu zaměstnanců, vzniká nárok na příspěvek na podporu zaměstnávání OZP na CHPM.

9.4 Nově pilotované nástroje (v souladu s ustanovením §106 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti)

9.4.1 Aktivizační pracovní příležitost

Jedná se o příspěvek na podporu aktivizace uchazečů o zaměstnání v evidenci déle než 12 měsíců a pro uchazeče o zaměstnání, kteří se ocitnou v hmotné nouzi formou podpory krátkodobých pracovních příležitostí. Pracovní příležitost bude vykonávána uchazečem o zaměstnání na základě dohody o provedení práce (max. 40 hodin za měsíc, nejdéle po

dobu 3 měsíců) jako tzv. nekolidující zaměstnání. Měsíční odměna nesmí překročit polovinu minimální mzdy. Realizace je obdobná jako postup při realizaci nástroje VPP. Aktivizační příspěvek je prvním stupněm tzv. prostupného zaměstnávání. ÚP ČR začal pilotně realizovat tento nástroj v roce 2014, kdy se za první pololetí vyčerpalo 761 tis. Kč.

9.4.2 SÚPM vyhrazené pro zájemce v procesu hromadného propouštění

Opatření je směřované na zmírnění dopadu hromadného propuštění očekávaného v souvislosti s útlumem těžby černého uhlí na trh práce v Moravskoslezském kraji. Skládá se ze souboru aktivit realizovaných v rámci standardní činnosti ÚP ČR ve spolupráci s propouštějícím zaměstnavatelem – poradenství, rekvalifikace a nový nástroj APZ, motivujícího zaměstnavatele k přijmutí zaměstnanců, kteří se ocitnou v procesu hromadného propuštění – příspěvek na částečnou úhradu mzdových nákladů, poskytovaný až po dobu 6 měsíců. Tento nástroj se zatím prakticky nerealizoval.

9.5 Méně využívané nástroje APZ

Méně využívanými nástroji aktivní politiky zaměstnanosti jsou příspěvek na zapracování a příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program. Těmito nástroji bylo podpořeno 136 osob.

9.6 Investiční pobídky

Pro možnost poskytnutí hmotné podpory na vytváření nových pracovních míst a rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců v rámci investičních pobídek se uzavírají mezi GŘ ÚP ČR a investorem - obchodní společností ve zpracovatelském průmyslu (dále jen „investor“) Dohody podle §111, zákona o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o investičních pobídkách“).

Pro vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek musí nejprve investor předložit svůj investiční záměr na státní agenturu pro podporu podnikání a investic Czech Invest, která k tomu vydává souhlasné stanovisko, na základě souhlasu MPSV ČR, resp. GŘ ÚP ČR, pro Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR (dále jen „MPO ČR“), které, souhlasí-li, vydá pro investora Rozhodnutí o příslibu investiční pobídky pro vytváření nových pracovních míst

a rekvalifikace nebo školení nových pracovních míst (dále jen „Rozhodnutí“) a na těchto podkladech může být mezi GŘ ÚP ČR a investorem uzavřena uvedená příslušná dohoda.

V období 1. pololetí 2014 bylo výše uvedené možné uplatnit v územních oblastech (okresech) s vyšší nezaměstnaností než 50% nad celorepublikovým průměrem. Tyto územní oblasti (okresy) v 1. pololetí 2014 byly Bruntál a Karviná v Moravskoslezském kraji a Ústí nad Labem, Most a Chomutov v Ústeckém kraji.

Zároveň pro investora byla v 1. pololetí 2014 zvýšena jednorázová hmotná podpora pro každé nově vytvořené místo ve výši 200 000 Kč. Tato výhoda je s účinností od 1. února 2014 stanovena v nařízení vlády č. 515/2004 Sb., o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek, ve znění pozdějších předpisů. Zatímco v roce 2013 mohl investor použít podle tohoto nařízení vlády pouze částku ve výši 50 000 Kč.

V 1. pololetí 2014 poskytlo GŘ ÚP ČR hmotnou podporu pouze jednomu investorovi v Moravskoslezském kraji na základě doplatku (po provedené následné veřejnosprávní kontrole ze strany GŘ ÚP ČR) k již dříve uzavřené dohodě na vytvořených pět nových pracovních míst ve výši 250 tis. Kč.

V 1. pololetí 2014 bylo, i díky posouzení ze strany GŘ ÚP ČR, vydáno MPO ČR šesti investorům Rozhodnutí. Jde o tři investory v Moravskoslezském kraji, kteří mohou získat hmotnou podporu pro cca 148 nových pracovních míst a o tři investory v Ústeckém kraji, kteří mohou získat hmotnou podporu pro cca 310 nových pracovních míst.

V 1. pololetí 2014 byly pro dva investory z Ústeckého kraje, kteří již dříve získali od MPO ČR Rozhodnutí, připraveny GŘ ÚP ČR návrhy dohod, pro celkem cca 220 nových pracovních míst.

V uvedených územních oblastech (okresech) může investor, bude-li vytvářet více jak 1000 nových pracovních míst, využít tzv. spádové oblasti – například dojezd zaměstnance do jedné hodiny do místa, kde je uplatněna investice (pracoviště), a tím se vytváření nových pracovních míst pro nové zaměstnance rozšiřuje nad uvedené územní oblasti (místa okresů), ale pořád jsou to místa pouze v rámci uvedených krajů – Ústeckého a Moravskoslezského nebo jejich nejbližšího okolí – část Karlovarského kraje, územní oblast (okres) Karlovy Vary a část Olomouckého kraje, územní oblast (okres) Jeseník, Šumperk a Olomouc.

Výše uvedenou výhodu uplatnil v 1. pololetí 2014, na základě vládní Investiční smlouvy, strategický korejský investor v Ústeckém kraji, na jehož možné hmotné podpoře formou zpracování návrhu dohody se také GŘ ÚP ČR podílel.

V 1. pololetí 2014 také GŘ ÚP ČR provedl průběžné veřejnosprávní kontroly v rámci investičních pobídek a to na plnění podmínek v souladu s vládním Rámcovým programem pro podporu technologických center a center strategických služeb (dále jen „Program“) u tří investorů (dva v Praze a jeden v Plzni), kteří byli v minulosti příjemci dotace na školení a rekvalifikace nových zaměstnanců dle tohoto Programu pro celkem 180 nových zaměstnanců.

10. REGIONÁLNÍ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY

Regionální individuální projekty (dále jen „RIP“) realizuje ÚP ČR na základě výzev Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost ESF (dále jen „OP LZZ“) vyhlašovaných MPSV ČR. RIP jsou zaměřeny na komplexní řešení situace určité cílové skupiny UoZ na trhu práce v regionu při využití více nástrojů a opatření APZ s přihlédnutím k regionálním odlišnostem a dále na realizaci inovativních opatření zaměřených na podporu zaměstnanosti mladých do 30 let a na podporu konkurenceschopnosti firem prostřednictvím vzdělávání zaměstnanců. K 30. 6. 2014 bylo prostřednictvím krajských poboček ÚP ČR realizováno celkem 86 RIP zaměřených na specifické skupiny nezaměstnaných ohrožených dlouhodobou nezaměstnaností například z důvodu věku, zdravotního znevýhodnění, péče o dítě nebo závislou osobu, či v důsledku hromadného propouštění. Celkem bylo realizováno 13 RIP v oblasti podpory 1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků, 1 RIP v oblasti podpory 1.2 Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků a 72 RIP v oblasti podpory 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti.

10.1 Odborné praxe pro mladé do 30 let

V oblasti podpory 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti realizuje ÚP ČR od 1. 7. 2013 do 31. 10. 2015 14 RIP pod souhrnným označením Odborné praxe pro mladé do 30 let. Celková alokace činí v současné době 1 326 925 tis. Kč s tím, že ve 2. polovině roku 2014 dojde k dalšímu navýšení rozpočtů projektů. Tyto projekty poskytují nezaměstnaným mladým do 30 let potřebnou praxi u zaměstnavatele za přítomnosti mentora. O projekt je velký zájem mezi UoZ i mezi zaměstnavateli a rovněž tato aktivita patří mezi priority EU v rámci programu Evropské komise „Záruky pro mládež“. K 30. 6. 2014 již projevilo zájem

o vstup do projektu 7 044 mladých UoZ a 6 163 firem nabídlo ÚP ČR 8 410 pracovních míst pro výkon praxe. Od počátku realizace projektu bylo v podepsaných dohodách se zaměstnavateli k 30. 6. 2014 zazávkováno více než 869 430 tis. Kč a vyčerpáno bylo 186 542 tis. Kč. Na SÚPM bylo celkem umístěno 3 819 uchazečů o zaměstnání, z čehož 1 358 bylo s příspěvkem na mentora.

10.2 „Vzdělávejte se pro růst! – regiony“ a „Vzdělávejte se pro růst! – regiony II“

V oblasti podpory 1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků bylo ÚP ČR realizováno od 1. 7. 2012 do 31. 5. 2014 13 regionálně zaměřených individuálních projektů pod souhrnným označením „Vzdělávejte se pro růst! – regiony“ s celkovou alokací 850 000 tis. Kč. Za celou dobu realizace projektu zaměstnavatelé požadovali celkem 577 076 tis. Kč, v podepsaných dohodách bylo zazávkováno více než 541 997 tis. Kč a vyčerpáno bylo 492 036 tis. Kč. Počet přijatých žádostí byl 3 960, počet schválených žádostí byl 2 786 a podpořeno bylo 24 395 zaměstnanců.

Na tyto RIP navazuje pro jejich úspěšnost a značný zájem zaměstnavatelů od 1. 7. 2013 do 31. 10. 2015 13 RIP „Vzdělávejte se pro růst! – regiony II“ s celkovou alokací 862 788 tis. Kč. K 30. 6. 2014 zaměstnavatelé požadovali celkem 533 783 tis. Kč, v podepsaných dohodách bylo zazávkováno více než 373 635 tis. Kč a vyčerpáno bylo 176 623 tis. Kč. Počet přijatých žádostí byl 5 506, počet schválených žádostí byl 3 165 a podpořeno bylo 17 444 zaměstnanců.

Cílem výše uvedených 26 RIP s celkovou alokací 1 712 788 tis. Kč je podpořit vzdělávání zaměstnanců ve firmách s předpokladem hospodářského růstu. Zaměstnavatelé v rámci projektu mohou obdržet finanční příspěvek na zvyšování či prohlubování kvalifikace svých zaměstnanců a náhradu mzdy po dobu jejich účasti na vzdělávání.

11. NÁRODNÍ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY

Národní Individuální projekty (dále jen „NIP“) realizuje ÚP ČR jako partner s finančním příspěvkem. Příjemcem těchto projektů dle implementační struktury je MPSV. Prostřednictvím NIP jsou financovány standardní nástroje APZ, zejména SÚPM, VPP, rekvalifikace a poradenské činnosti pro UoZ a ZoZ v evidenci ÚP ČR.

V první polovině roku 2014 bylo realizováno 6 projektů typu NIP - 3 v oblasti podpory 2.1 OP LZZ zaměřené na posílení aktivní politiky zaměstnanosti a 3 v oblasti podpory 1.1 OP LZZ zaměřené na podporu adaptability.

11.1 Vzdělávejte se pro růst! – pracovní příležitosti

Projekt je realizován od 1. 1. 2012 do 30. 6. 2015. Cílem projektu je působit proti dlouhodobé nezaměstnanosti prostřednictvím nástrojů APZ v podobě VPP a vyhrazených SÚPM. Rozpočet projektu je po navýšení 6 542 971 tis. Kč, čerpání finančních prostředků za celou dobu jeho realizace činilo k 30. 6. 2014 3 503 757 tis. Kč.

11.2 Vzdělávejte se pro růst! – rekvalifikace

Projekt, který byl zaměřen na realizaci poradenských činností a rekvalifikací pro UoZ a ZoZ evidované na ÚP ČR, byl realizován od 1. 7. 2011 do 30. 6. 2014. Prostřednictvím poradenských programů byly podpořené osoby aktivizovány ve snaze zvýšit jejich motivaci k hledání a nalezení zaměstnání. Rekvalifikace byly zaměřeny zejména na získání odborných znalostí a kompetencí vyžadovaných na trhu práce s cílem připravit podpořené osoby pro konkrétní profesi nebo přiblížit jejich kvalifikaci požadovaným nebo očekávaným potřebám trhu práce a tím zvýšit i jejich celkovou šanci uspět na trhu práce. Rozpočet projektu činil 254 743 tis. Kč a čerpání finančních prostředků činilo k 30. 6. 2014 176 000 tis. Kč.

11.3 Vzdělávejte se pro růst! – adaptabilita

Projekt „Vzdělávejte se pro růst! – adaptabilita“, který podobně jako jeho regionální varianty podporuje konkurenceschopnost firem prostřednictvím zvyšování odborné kvalifikace zaměstnanců, byl realizován od 31. 5. 2011 do 28. 2. 2014. Úspěšnost tohoto NIP odráží velký zájem firem a objem čerpaných finančních prostředků: celkem bylo přijato 8 202 žádostí firem, z nichž 70 % prošlo schvalovacím procesem, podpořeno bylo více než 24 tis. zaměstnanců a celkový počet úspěšných absolventů kurzů činil 29 300 osob. Firmám bylo uhrazeno celkem více než 551 000 tis. Kč.

11.4 Vzdělávejte se pro stabilitu

Cílem projektu je podpora udržení pracovních míst v podnicích, které se v důsledku hospodářské recese přechodně ocitly v obtížné situaci, a jednak zvyšování kompetencí a odborných znalostí zaměstnanců ohrožených ztrátou zaměstnání. Rozpočet projektu je 150 000 tis. Kč. V měsíci květnu 2014 byla podána žádost o nepodstatnou změnu projektu, která byla hodnotiteli projektu schválena s účinností změny od 16. 6. 2014. Změna se týká úpravě metodiky v posuzování objemu tržeb, ve výpočtu výpadku pracovní doby, změny definice provozovny a změny maximální výše příspěvku k době, kterou zaměstnanec stráví na odborném rozvoji.

V podepsaných dohodách se zaměstnavateli bylo k 30. 6. 2014 zazávkováno celkem 33 472 tis. Kč a vyplaceno 25 218 tis. Kč.

11.5 Vzdělávání a dovednosti pro trh práce

Projekt zaměřený na poradenské činnosti a rekvalifikace bez omezení na CZ NACE. V široké míře jsou podporovány i zvolené rekvalifikace (realizované podle ustanovení § 109a zákona o zaměstnanosti), kde má UoZ větší prostor si vybrat rekvalifikaci podle vlastních potřeb. Základním inovativním prvkem tohoto projektu je zkvalitnění spolupráce se zaměstnavateli, monitorování terénu, následné párování požadavků zaměstnavatelů s nabídkou UoZ a cílené směřování rekvalifikačních kurzů na potřeby regionálního trhu práce. Hlavním záměrem je, aby se vybraný klient stal pro zaměstnavatele zajímavým a zaměstnatelným.

V průběhu projektu bylo zahájeno 20 563 rekvalifikačních kurzů. Tyto rekvalifikační kurzy úspěšně dokončilo 14 145 klientů (z toho 6 656 žen). Standardní rekvalifikace: 7 050 (z toho 4 296 žen), zvolené rekvalifikace 7 095 (z toho 2 360 žen). Po absolvování rekvalifikace do konce června 2014 nastoupilo do zaměstnání 3 785 klientů (z toho 1696 žen).

Poradenskými aktivitami prošlo 2324 klientů (1 338 žen), a po jejím absolvování nastoupilo do zaměstnání 300 klientů (169 žen).

Do 30. 6. 2014 bylo v rámci projektu provedeno 1 116 monitorovacích návštěv zaměstnavatelů. V rámci těchto monitorovacích návštěv bylo získáno 2 629 VPM. Na tato VPM se podařilo umístit 1 025 osob, z toho 172 po absolvování rekvalifikačního kurzu. Celkový rozpočet projektu činí 850 187 tis. Kč.

11.6 Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců

Od 1. 12. 2013 do 31. 8. 2015 je v realizaci NIP Podpora odborného vzdělávání zaměstnanců, jehož rozpočet činí 900 000 tis. Kč. Cílem tohoto projektu je podpora podniků s předpokladem hospodářského růstu a zvýšení profesní flexibility, znalostí a dovedností zaměstnanců. Zaměstnavatelům je poskytován příspěvek na zajištění realizace vzdělávací aktivity a příspěvek na úhradu mzdových nákladů zaměstnanců, po dobu jejich vzdělávání. K 30. 6. 2014 zaměstnavatelé požadovali celkem 218 936 tis. Kč, v podepsaných dohodách bylo zazávkováno více než 119 440 tis. Kč a vyčerpáno bylo 9 633 tis. Kč. Počet přijatých žádostí k 30. 6. 2014 byl 3 547, počet schválených žádostí byl 1 756 a podpořeno bylo 6 379 zaměstnanců.

12. SYSTÉMOVÉ INDIVIDUÁLNÍ PROJEKTY

Systémové individuální projekty (dále jen „SIP“) realizuje ÚP ČR jako partner s finančním příspěvkem. Příjemcem těchto projektů dle implementační struktury je MPSV.

12.1 Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR – MIKOP

Projekt je realizován od 1. 1. 2013 do 30. 6. 2015. Cílem projektu je standardizace postupů ÚP ČR v oblasti zaměstnanosti a zkvalitnění služeb poskytovaných klientům ÚP ČR. V roce 2013 byla provedena rozsáhlá analýza aktuálního stavu procesů a činností na úseku zaměstnanosti a postupně je vytvářena nová metodika individuální a komplexní práce s klientem. Nová metodika je od druhého pololetí 2014 pilotována na pracovištích ÚP ČR a postupně zaváděna do praxe. Jednou z významných aktivit projektu je realizace kazuistických seminářů. Tato aktivita je realizována od března 2014 do června 2015 a od jejího zahájení se uskutečnilo více než 400 seminářů za účasti cca 6 000 zaměstnanců z úseku zaměstnanosti. Cílem kazuistických seminářů je předávání zkušeností, řešení problémů, pravidelné setkávání a zpětná vazba pro novou metodiku.

V rámci projektu byl ÚP ČR personálně posílen o 252 zaměstnanců, kteří budou v 2. pololetí roku 2014 a v roce 2015 průběžně proškoleni v několika vzdělávacích blocích (Zákon o zaměstnanosti, Zákoník práce, Zákon o veřejných zakázkách, Zákon o hmotné nouzi, Zákon o státní sociální podpoře, Zákon o sociálních službách, Zákon o finanční kontrole atd.).

Celkový rozpočet projektu je 320 000 tis. Kč, čerpání finančních prostředků k datu 30. 6. 2014 činilo 140 000 tis. Kč.

12.2 Systém efektivního řízení lidských zdrojů Úřadu práce ČR

Hlavním cílem projektu, jehož realizace byla zahájena v květnu 2013, je nastavit systém efektivního řízení lidských zdrojů a zlepšit stávající způsob vzdělávání zaměstnanců veřejných služeb zaměstnanosti. Projekt podporuje systémový přístup v oblasti řízení lidských zdrojů na ÚP ČR. Realizace projektu je zaměřena na optimalizaci personálních procesů a vytváření systému řízení lidských zdrojů, který zabezpečí eliminaci již zastaralých či nevyhovujících personálních činností. Kromě personálních procesů je prováděna optimalizace i dalších vybraných klíčových procesů ÚP ČR, pro které se stanovují výkonnostní kritéria. Kromě nastavení systému vzdělávání potřebného pro efektivní řízení lidských zdrojů se projekt věnuje revizi a následně aktualizaci typových pozic a definování kvalifikačních předpokladů pro zaměstnance v jednotlivých agendách. Rozpočet projektu je 45 699 tis. Kč, čerpání finančních prostředků k 30. 6. 2014 činilo 6 125 tis. Kč.

12.3 Call centrum Úřadu práce ČR

Cílem projektu je rozšíření a zkvalitnění poskytovaných služeb call centra v návaznosti na změny související se sociální reformou předchozí vlády, novelou zákona o zaměstnanosti, vznikem ÚP ČR ke dni 1. 4. 2011 a převedením nových sociálních agend na ÚP ČR (dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky pro osoby se zdravotním postižením, příspěvek na péči). Čerpání finančních prostředků k 30. 6. 2014 činilo celkem 26 991 tis. Kč.

12.4 Rozvoj služeb v oblasti volných pracovních míst

Projekt je realizován od 1. 4. 2014 do 30. 6. 2015 a jeho cílem je posílit komplexnost a kvalitu služeb poskytovaných ÚP ČR v oblasti VPM. Smyslem je personální posílení oddělení trhu práce a monitoringu ÚP ČR o odborné zaměstnance působící ve všech okresech České republiky, kteří zprostředkovávají tok informací mezi zaměstnavateli a ÚP ČR, monitorují potřeby zaměstnavatelů na trhu práce, aktivně vyhledávají VPM a přispívají ke vzniku nových pracovních míst pomocí cílené nabídky využití nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Svoji činností získávají aktuální a jednotné podklady pro analýzy trhu práce v regionech

(monitoring zaměstnavatelů, analýzy VPM, struktura zaměstnanosti, agenturní zaměstnávání, zahraniční zaměstnanost atd.). Absolvují vzdělávací program, na jehož podkladě vznikne Soubor vzdělávacích materiálů pro výuku zaměstnanců ÚP ČR pracujících v oblasti spolupráce se zaměstnavateli. Budou se seznamovat a pracovat se soubory nových aplikací a úpravami Integrovaného portálu MPSV, vzniklými v rámci KA05 za účelem zlepšení služeb v oblasti práce s volnými pracovními místy.

Rozpočet projektu je 123 325 tis. Kč a čerpání finančních prostředků k 30. 6. 2014 činilo 4 809 tis. Kč.

12.5 Regionální síť spolupráce v pracovní rehabilitaci – PREGNET

Projekt je realizován od 1. 1. 2012 do 31. 8. 2014 a navazuje na výsledky projektu "Rehabilitace-aktivace-práce", tj. na zavedení nového systému hodnocení a posuzování OZP, jež se pilotně ověřoval v pěti krajích ČR (Ústeckém, Karlovarském, Pardubickém, Jihočeském a Královéhradeckém). Účelem SIP PREGNET je vytvoření systému regionálních sítí spolupráce v oblasti pracovní rehabilitace, vytvoření odpovídajících podmínek pro jejich rozvoj v kraji Libereckém, Plzeňském, Středočeském, Olomouckém, Moravskoslezském, Vysočině, Jihomoravském a Zlínském.

Jedním z klíčových výstupů projektu jsou metodiky, které budou zahrnovat standardy ergodiagnostického vyšetření, včetně materiálního vybavení, a doporučené postupy pro pracovní rehabilitaci na ÚP ČR (tyto metodiky budou dopracovány do konce projektu, tj. do srpna 2014). V průběhu projektu se konaly čtyři odborné semináře uspořádané pro zaměstnance ÚP ČR, kterých se zúčastnilo 615 zaměstnanců. Na závěr projektu se dne 5. 6. 2014 konala závěrečná konference v Olomouci. Konference se účastnili zaměstnanci ÚP ČR, zaměstnavatelé, vzdělávací společnosti a v neposlední řadě také organizace pracující se zdravotně handicapovanými, celkem se této konferenci zúčastnilo 204 osob. Rozpočet projektu je stanoven ve výši 17 932 tis. Kč.

13. KONTROLNÍ ČINNOST ÚŘADU PRÁCE ČESKÉ REPUBLIKY

Povinnost vykonávat kontrolní činnost je uložena GŘ ÚP ČR a krajským pobočkám ÚP ČR obecně zákonem o ÚP ČR.

Oprávnění k výkonu kontrolní činnosti generálním ředitelstvím a krajskými pobočkami, potažmo kontaktními pracovišti, pak vyplývá ze zvláštních právních předpisů, a to konkrétně ze:

- zákona o zaměstnanosti
- zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“)
- zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“),
- zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní sociální podpoře“).

Kontrolní činnost ÚP ČR vykonávají generální ředitelství a krajské pobočky na základě Plánu kontroly Úřadu práce ČR schváleného generální ředitelkou na příslušné pololetí kalendářního roku sestaveného z podkladů jednotlivých krajských poboček a generálního ředitelství, který je aktuálně doplňován na základě podnětů doručených ÚP ČR a podle aktuálních potřeb vztahujících se k jednotlivým kontrolovaným oblastem.

V působnosti ÚP ČR je vykonávána:

- **veřejnosprávní kontrola** na místě a veřejnosprávní kontrola dokladová, které jsou součástí systému finančního řízení, jejichž obsahem je kontrola hospodaření s veřejnými prostředky, zejména při vynakládání veřejných výdajů s tím, zda je dodržen právním předpisem vymezený účel a kritéria hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. ÚP ČR jako poskytovatel veřejné finanční podpory, kterou je oprávněn podle zvláštních právních předpisů poskytovat, vykonává veřejnosprávní kontrolu u žadatelů nebo příjemců této podpory, a to před jejím poskytnutím, v průběhu jejího použití nebo po jejím použití a vyúčtování. Tato kontrolní činnost je realizována dle zákona č. 320/2001 Sb., finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finanční kontrole“), včetně jeho prováděcí vyhlášky

č. 416/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád). Předmětem veřejnosprávní kontroly je zejména využívání finančních prostředků poskytnutých na realizaci nástrojů APZ podle zákona o zaměstnanosti, čerpání finančních prostředků určených na realizaci projektů financovaných z ESF a kontrola státního příspěvku na výkon pěstounské péče poskytovaného v souladu se zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálně-právní ochraně dětí“)

- **ostatní kontrolní činnost** ve smyslu zákona o zaměstnanosti, zákona o sociálních službách, zákona o pomoci v hmotné nouzi, zákona o státní sociální podpoře, případně jiných zvláštních právních předpisů.

Kontrolní činnost ÚP ČR byla v 1. pololetí 2014 realizována na základě schváleného Plánu kontrol Úřadu práce ČR a na základě podnětů doručených ÚP ČR.

13.1 Veřejnosprávní kontrola

Kontrolní činnost ÚP ČR byla v 1. pololetí 2014 vykonávána zejména dle zákona o finanční kontrole, a to formou veřejnosprávní kontroly na místě, se zaměřením na využívání finančních prostředků poskytnutých na realizaci nástrojů APZ a dalších forem podpory zaměstnanosti podle zákona o zaměstnanosti, kterými jsou vytvoření chráněných pracovních míst, částečná úhrada provozních nákladů CHPM a podpora zaměstnávání OZP (ustanovení §78 zákona o zaměstnanosti) a na čerpání finančních prostředků určených na realizaci projektů financovaných z ESF.

13.1.1 Kontrolní činnost realizovaná z úrovně Generálního ředitelství Úřadu práce ČR

Oddělení kontrolní Odboru kontrolně právního zahájilo ve sledovaném období celkem 7 následných veřejnosprávních kontrol na místě zaměřených na dodržování podmínek dohod uzavřených mezi poskytovatelem veřejné finanční podpory a příjemci veřejné finanční podpory - investičních pobídek poskytnutých podle zákona o investičních pobídkách a na plnění cílených programů celostátního charakteru podle ustanovení § 120 zákona o zaměstnanosti. Z celkového počtu zahájených následných veřejnosprávních kontrol

Oddělení kontrolní Odboru kontrolně právního u 2 následných veřejnosprávních kontrol na místě provedlo poslední kontrolní úkon, ale samotná kontrola nebyla ukončena, a to z důvodu, že neuplynula lhůta pro ukončení kontroly podle kontrolního řádu. Ve sledovaném období byla ukončena 1 následná veřejnosprávní kontrola na místě z předchozího období.

Oddělení aktivní politiky zaměstnanosti Odboru trhu práce zahájilo a ukončilo ve sledovaném období 3 průběžné veřejnosprávní kontroly na místě.

13.1.2 Kontrolní činnost realizovaná z úrovně krajských poboček Úřadu práce ČR

Kontrolní činnost na úrovni krajských poboček ÚP ČR byla zaměřena zejména na výkon následných veřejnosprávních kontrol u příjemců veřejné finanční podpory.

Celkem bylo ve sledovaném období dle zákona o finanční kontrole provedeno 3 147 veřejnosprávních kontrol u příjemců veřejné finanční podpory. Z celkového počtu vykonaných veřejnosprávních kontrol bylo 1 649 kontrol zaměřeno na dodržování dohod uzavřených v rámci aktivní politiky zaměstnanosti financovaných z prostředků státního (pouze národního) rozpočtu, dalších 1 498 kontrol bylo vykonáno u příjemců veřejné finanční podpory, resp. finančních prostředků určených na realizaci projektů financovaných z Evropského sociálního fondu.

Krajské pobočky ÚP ČR dále provedly 936 veřejnosprávních kontrol v souvislosti s poskytováním příspěvku na podporu zaměstnávání OZP podle ustanovení § 78 zákona o zaměstnanosti a 43 kontrol ke zjištění přeplatku na odvodu do státního rozpočtu při plnění povinnosti zaměstnavatele zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši povinného podílu podle ustanovení § 81 zákona o zaměstnanosti.

Vybrané krajské pobočky ÚP ČR svou kontrolní činnost zaměřily také na dodržování povinnosti příjemců investičních pobídek, podle zákona o investičních pobídkách, zachovat počet nově vytvořených pracovních míst a obsazení těchto míst po dobu nejméně 5 let ode dne prvního čerpání investiční pobídky. V rámci této kontrolní činnosti provedly krajské pobočky ÚP ČR 7 veřejnosprávních kontrol.

Krajské pobočky ÚP ČR dále provedly 7 veřejnosprávních kontrol u příjemců státního příspěvku na výkon pěstounské péče podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

13.2 Ostatní kontrolní činnost Úřadu práce ČR

Pravomoc vykonávat ostatní kontrolní činnost mají v souladu s příslušnými právními předpisy pouze krajské pobočky ÚP ČR, potažmo jejich kontaktní pracoviště. Tato kontrolní činnost byla zaměřena na kontrolu dodržování zákona o zaměstnanosti, podle kterého je krajská pobočka ÚP ČR oprávněna kontrolovat výši průměrného měsíčního čistého výdělku, a to pro účely stanovení výše podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci. V této oblasti provedly krajské pobočky ÚP ČR ve sledovaném období celkem 113 kontrol.

Dále ostatní kontrolní činnost realizovaná na úseku NSD byla zaměřena na dodržování zákona o státní sociální podpoře, přičemž v této oblasti provedly krajské pobočky ÚP ČR celkem 337 kontrolních akcí. V oblasti pomoci v hmotné nouzi bylo provedeno krajskými pobočkami ÚP ČR či jejich kontaktními pracovišti, 1961 kontrol.

Krajské pobočky ÚP ČR také provádějí v souladu se zákonem o sociálních službách kontrolní činnost zaměřenou na poskytování sociálních služeb. Inspekcím poskytování sociálních služeb je věnována samostatná část této Zprávy.

Kontrolní činnost lze zhodnotit jako přínosnou aktivitu ÚP ČR, jež je důležitým nástrojem, který by měl být chápán nejenom jako restriktivní nástroj státní správy, ale i jako preventivní a výchovný prostředek, jehož úkolem je eliminovat porušování příslušných právních předpisů.

14. OCHRANA ZAMĚSTNANCŮ PŘI PLATEBNÍ NESCHOPNOSTI ZAMĚSTNAVATELE

Uspokojování mzdových nároků zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele upravuje zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti“).

Ve sledovaném období přijaly krajské pobočky ÚP ČR 4 709 žádostí o uspokojení mzdových nároků, na jejichž základě vyplatil ÚP ČR v průběhu 1. pololetí 2014 celkem 193 634 tis. Kč. Vyplacené mzdové nároky podle jednotlivých krajských poboček ÚP ČR jsou uvedeny **v příloze č. 6.**

15. POVOLOVÁNÍ VÝKONU ČINNOSTI DÍTĚTE

Povolování výkonu činnosti dítěte je upraveno ustanovením § 122 zákona o zaměstnanosti. Ve sledovaném období bylo přijato ÚP ČR, respektive krajskými pobočkami, 1 483 žádostí o povolení výkonu činnosti dítěte. V rámci vedených správních řízení vydaly krajské pobočky ÚP ČR celkem 1 361 rozhodnutí, kterými povolily či nepovolily výkon činnosti dítěte. Nesoulad mezi počtem podaných žádostí a počtem vydaných rozhodnutí je způsoben zejména lhůtou pro vydání správního rozhodnutí.

V rámci povolování výkonu činnosti dítěte převažovaly žádosti na činnost uměleckou a kulturní. Strukturované údaje jsou uvedeny v **příloze č. 7**.

16. STÍŽNOSTI

Fyzické a právnické osoby nebo skupiny osob mají právo obracet se na ÚP ČR, jako správní úřad, se stížnostmi proti nevhodnému chování úředních osob nebo postupu ÚP ČR. Vyřizování stížností zajišťují Odbor kontrolně právní GŘ ÚP ČR a Oddělení kontrolně právní krajských poboček ÚP ČR dle jejich příslušnosti. Jednotlivé útvary ÚP ČR práce šetří a vyřizují stížnosti a podněty týkající se jejich činnosti.

Ve sledovaném období bylo GŘ ÚP ČR a krajským pobočkám ÚP ČR, potažmo jejich kontaktním pracovištím, doručeno celkem 598 stížností. Podané stížnosti svým obsahem zpochybňovaly postup ÚP ČR nebo chování jeho zaměstnanců, nebo postup nebo chování zaměstnanců jiných správních orgánů - tyto stížnosti byly postoupeny příslušným správním orgánům k dalšímu úkonům. Přehled doručených a vyřízených stížností podaných u jednotlivých krajských poboček ÚP ČR a GŘ ÚP ČR je uveden v **příloze č. 8**.

Z celkového počtu vyřízených stížností bylo 48 stížností vyhodnoceno jako důvodných, 45 stížností jako částečně důvodných, 392 stížností jako nedůvodných, 7 stížností ÚP ČR postoupil nadřízenému správnímu orgánu, MPSV, k přešetření způsobu vyřízení stížnosti, 6 stížností ÚP ČR postoupil pro věcnou nepřislušnost jinému správnímu orgánu, 5 stížností podatelé vzali zpět a 6 stížností ÚP ČR nemohl pro nedostatek poskytnutých informací nebo jejich nekonkrétnost prošetřit, proto byly založeny.

Z hlediska obsahu se 122 stížností týkalo oblasti zaměstnanosti (rekvalifikace, podpora v nezaměstnanosti, vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání, neschválení příspěvků APZ, poradenství, chování referentů zaměstnanosti, mylné informace k podpoře

v nezaměstnanosti, atd.), 451 stížností zpochybnilo svým obsahem postupy útvarů NSD a chování jejich zaměstnanců při vyřizování žádostí o jednotlivé dávky (agenda týkající se dávek pomoci v hmotné nouzi, dávek pro OZP a dávek státní sociální podpory (dále jen „SSP“)) a 14 stížností se týkalo ostatních činností a útvarů ÚP ČR (chování vedoucích zaměstnanců, nezvedání telefonů, nedodržování úředních hodin, nesprávné poskytování údajů a informací, práce podatelny, atd.). V celkovém počtu vyhodnocení podaných stížností nejsou zahrnuty stížnosti, které ÚP ČR postupoval z důvodu věcné příslušnosti jinému správnímu orgánu a stížnosti, které podatelé vzali zpět.

Pro úplnost uvádíme, že nesoulad mezi počtem podaných stížností a počtem vyřízených stížností vyplývá z délky správní lhůty pro vyřízení stížnosti dle správního řádu, která činí až 60 dní.

17. PETICE A JEJICH VYHODNOCENÍ

Petice vyřizuje GŘ ÚP ČR a krajské pobočky ÚP ČR podle zákona č. 85/1990 Sb., o právu petičním.

Ve sledovaném období byla podána u ÚP ČR celkem 1 petice, a to u Krajské pobočky ÚP ČR v Brně. Petenti se peticí domáhali neposkytování doplatku na bydlení sociálně slabým. Petice doručená Krajské pobočce ÚP ČR v Brně byla vyřízena a petentům bylo v zákonem stanovené lhůtě odpovězeno.

18. POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ

ÚP ČR plní svou povinnost jako povinný subjekt ve smyslu ustanovení § 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“).

Poskytování informací je upraveno vnitřním řídicím aktem - směrnicí generálního ředitele a informace jsou poskytovány jak GŘ ÚP ČR, tak jednotlivými krajskými pobočkami ÚP ČR, přičemž odpovědným útvarem za poskytování informací je Odbor kontrolně právní GŘ ÚP ČR a Oddělení kontrolně právní jednotlivých krajských poboček ÚP ČR.

V 1. pololetí 2014 ÚP ČR na základě žádostí o poskytnutí informací podaných v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím poskytl a následně zveřejnil dle ustanovení § 5 odst. 3 citovaného zákona na Integrovaném portále MPSV 64 vyžádaných informací včetně jejich příloh.

19. NAKLÁDÁNÍ S POHLEDÁVKAMI ÚŘADU PRÁCE ČR

Oddělení kontrolně právní krajských poboček ÚP ČR a Odbor kontrolně právní GŘ ÚP ČR zajišťují vymáhání pohledávek ÚP ČR. Pohledávky na ÚP ČR vznikají zejména v oblasti zaměstnanosti (přeplatky na podporách v nezaměstnanosti, vratky kompenzace, vratky nákladů rekvalifikací), v oblasti NSD (přeplatky na dávkách SSP, hmotné nouze, příspěvku na péči, dávkách pro zdravotně postižené), ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele (pohledávky za vyplacené mzdové nároky a odvody podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele), výživného (pohledávky za výživným u dětí svěřených do pěstounské péče), pokut uložených podle procesních předpisů (správní řád, daňový řád), pokut podle hmotněprávních předpisů (např. pokuty v rámci inspekce poskytování sociálních služeb) a také v oblasti občanskoprávní.

Základním předpisem pro vymáhání pohledávek je zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. ÚP ČR část pohledávek předává k vymáhání v rámci tzv. dělené správy Celní správě ČR, část pohledávek vymáhá sám, a to buď v režimu daňového řádu (pohledávky, kde je ÚP ČR exekučním orgánem) anebo v režimu nedaňovém (občanskoprávní cestou).

Úspěšnost vymáhání pohledávek se odvíjí zejména od struktury klientely ÚP ČR, kdy často jde o osoby s nízkou možností dluh splácet a se zadlužením i jinými pohledávkami (např. klienti systému hmotné nouze). Nejvyšší finanční objem tvoří pohledávky vymáhané ÚP ČR v oblasti ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti, kdy ÚP ČR vyplácí za zaměstnavatele v insolvenční dlužné mzdové nároky – v těchto případech je vymáhání závislé na situaci úpadku zaměstnavatele a vývoji insolvenčního řízení, kdy je ÚP ČR uspokojen v příslušném pořadí dle zbývající majetkové podstaty. Druhou významnou oblastí je oblast pohledávek za výživným u dětí svěřených do pěstounské péče, kde nárůst pohledávek souvisí s nárůstem agendy pěstounské péče.

20. NEPOJISTNÉ SOCIÁLNÍ DÁVKY

Od ledna 2012 se všechny NSD, společně s dávkami podpory v nezaměstnanosti, vyplácejí na jednom místě, a to na ÚP ČR, který od obcí přebíral výplatu dávek hmotné nouze, příspěvku na péči a výplatu dávek osobám se zdravotním postižením. Přehled počtu a objemu vyplacených nepojistných sociálních dávek za 1. pololetí roku 2014, včetně dávek pomoci v hmotné nouzi, je uveden **v příloze č. 9**.

V roce 2012 byla zavedena karta sociálních systémů (dále jen „sKarta“), jejíž právní úprava byla zrušena zákonem č. 306/2013 Sb., o zrušení karty sociálních systémů (dále jen „zákon o zrušení sKarty“). V prvním pololetí roku 2014 byly řešeny pracovníky ÚP ČR mechanismy tzv. přechodného období (k 30.4.2014), kdy došlo k ukončení výplaty dávek přes sKartu. ÚP ČR evidoval celkem 277 549 platných sKaret. K 27. 2. 2014 došlo k automatickému přepnutí způsobu výplaty dávek v aplikaci OKcentrum a k 6. 3. 2014 došlo k zneplatnění sKartového kanálu u všech příjemců dávek. O všech změnách ve vztahu k sKartě byli klienti ÚP ČR pravidelně informováni prostřednictvím tiskových zpráv a prostřednictvím webových stránek ÚP ČR a MPSV. Osobám zdravotně postiženým byla v prvních 4 měsících roku 2014 zajišťována výměna sKarty za nový náhradní průkaz OZP (viz část 20.4.4. této zprávy). V současné době již ÚP ČR pouze archivuje dokumenty s sKartou související, a to po dobu 15 let.

20.1 Státní sociální podpora a druhy dávek SSP

Systém SSP je upraven zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SSP“). Systém SSP chápe rodinu jako soužití rodičů a nezaopatřených dětí ve společné domácnosti. V závislosti na příjmu rodiny jsou poskytovány přídavek na dítě, příspěvek na bydlení, porodné. Bez ohledu na příjem rodiny se poskytují rodičovský příspěvek a pohřebné.

Významné změny v systému SSP v 1. pololetí roku 2014 jsou spojeny především s rekodifikací soukromého práva, která se dotkla zejména příspěvku na bydlení. Nově se také za rozhodnutí o svěřeni dítěte do péče nahrazující péči rodičů považuje pouze rozhodnutí soudu. Další změny souvisí s úpravami zákona o SSP. Od 24. 6. 2014 byl rovněž rozšířen okruh společně posuzovaných osob o cizince ze třetích zemí a jejich rodinné příslušníky, kteří jsou na území ČR výdělečně činní po dobu více než 6 měsíců a jsou na

našem území hlášení k pobytu. Další novely se připravují s účinností od 1. 1. 2015. Jedná se zvláště o úpravu dávky SSP porodné, která rozšiřuje nárok i na druhé dítě v rodině.

20.1.1 Přídavek na dítě

Přídavek na dítě je základní dlouhodobou dávkou poskytovanou rodinám s dětmi, která pomáhá krýt náklady spojené s výchovou a výživou nezaopatřených dětí. Při poskytování dávky je testován příjem rodiny v předchozím kalendářním roce, jenž nesmí překročit 2,4násobek životního minima rodiny. Za příjem se považuje i rodičovský příspěvek.

V prvním pololetí roku 2014 bylo vyplaceno celkem 2 762 tis. dávek v objemu 1 660 662 tis. Kč, za stejné období roku 2013 bylo vyplaceno 2 866 tis. dávek v objemu 1 723 356 tis. Kč. V meziročním srovnání počet dávek klesl o 3,63 % a v objemu rovněž o 3,63 %, což souvisí s trendem nižší porodnosti posledních let.

20.1.2 Příspěvek na bydlení

Příspěvek na bydlení přispívá na krytí nákladů na bydlení rodinám či jednotlivcům s nízkými příjmy. Poskytování příspěvku podléhá testování příjmů rodiny za kalendářní čtvrtletí. Nárok na dávku vznikne, pokud náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 (na území Hl. m. Prahy 0,35), nebo pokud součin rozhodného příjmu v rodině a koeficientu 0,30 (0,35) není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení. Za příjem se považují i přídavek na dítě a rodičovský příspěvek.

V prvním pololetí roku 2014 bylo vyplaceno celkem 1 332 tis. dávek v objemu 4 437 987 tis. Kč. Ve stejném období roku 2013 bylo vyplaceno 1 141 tis. dávek v objemu 3 593 199 tis. Kč. V meziročním srovnání počet dávek narostl o 16,74 % a objem vyplacených dávek o 23,51 %.

20.1.3 Rodičovský příspěvek

Na rodičovský příspěvek má rodič nárok, jestliže po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o nejmladší dítě v rodině a žadatel o dávku i nejmladší dítě v rodině splňují podmínku trvalého pobytu a bydliště na území ČR. Podle výše denního vyměřovacího základu

ke dni narození dítěte může rodič volit výši a tím i délku čerpání rodičovského příspěvku, přičemž celková výše rodičovského příspěvku činí 220 000 Kč. Při poskytování této dávky není testován příjem rodiny ani výdělečná činnost pečujícího rodiče.

V prvním pololetí roku 2014 bylo vyplaceno celkem 1 716 tis. dávek v objemu 11 766 329 tis. Kč. Ve stejném období roku 2013 bylo vyplaceno 1 800 tis. dávek v celkovém objemu 12 387 754 tis. Kč. V meziročním srovnání počet dávek klesl o 4,68 % a v objemu o 5,01 %, což souvisí s trendem nižší porodnosti posledních let.

20.1.4 Porodné

Porodné je dávka, kterou se jednorázově přispívá na náklady související s narozením prvního dítěte. Nárok na porodné má ode dne převzetí dítěte do trvalé péče nahrazující péči rodičů také osoba, která převzala dítě do takové péče do 1 roku jeho věku, pokud toto dítě bylo prvním dítětem této osoby. Při poskytnutí dávky je testován příjem rodiny v předchozím kalendářním čtvrtletí, který nesmí překročit 2,4násobek životního minima rodiny. Za příjem se považuje rodičovský příspěvek i přídavek na dítě.

V prvním pololetí roku 2014 bylo vyplaceno celkem 5,5 tis. dávek v celkovém objemu 72 390 tis. Kč. Ve stejném období roku 2013 bylo vyplaceno 5,7 tis. dávek v celkovém objemu 75 660 tis. Kč. V meziročním srovnání počet dávek klesl o 4,24 % a celkový objem o 4,32 %, což souvisí s trendem nižší porodnosti posledních let.

20.1.5 Pohřebné

Touto dávkou se přispívá na náklady spojené s vypravením pohřbu nezaopatřeného dítěte nebo rodiče nezaopatřeného dítěte. Příjem rodiny se netestuje.

V prvním pololetí 2014 bylo vyplaceno celkem 1,3 tis. dávek v objemu 6 800 tis. Kč. Ve stejném období roku 2013 bylo vyplaceno 1,5 tis. dávek v celkovém objemu 7 455 tis. Kč. V meziročním srovnání počet dávek klesl o 8,79 % a celkový objem rovněž o 8,79 %.

20.2 Dávky pěstounské péče

Ke dni 1. 1. 2013 zanikl nárok na dávky pěstounské péče dle zákona o SSP. Od tohoto data se dávky pěstounské péče řídí zákonem o sociálně-právní ochraně dětí. V oblasti dávek

pěstounské péče došlo k meziročnímu nárůstu počtu pěstounů. K 30. 6. 2013 bylo evidováno 9 937 pěstounů, zatímco k 30. 6. 2014 bylo evidováno 10 771 pěstounů. Současný stav je způsoben snahou soudů přednostně umísťovat děti do náhradní rodinné péče.

U většiny druhů dávek pěstounské péče v meziročním srovnání vzrostl počet i objem vyplacených dávek.

20.2.1 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte má nezletilé nezaopatřené dítě svěřené do pěstounské péče. Nárok je zachován i po dosažení zletilosti dítěte, nejdéle však do dvacátého šestého roku jeho věku, jde-li o nezaopatřené dítě podle zákona upravujícího SSP, které trvale žije a společně uhrazuje náklady na své potřeby s osobou, která byla do dosažení jeho zletilosti osobou pečující.

V prvním pololetí roku 2014 bylo vyplaceno celkem 82,8 tis. dávek v celkovém objemu 443 976 tis. Kč. Při meziročním srovnání činil nárůst počtu vyplacených dávek 10 tis., objem vzrostl o cca 60 000 tis. Kč. V této kategorii nejsou zahrnuty děti, které nesplnily zákonné podmínky pro přiznání dávky dle ustanovení § 47g zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

20.2.2 Odměna pěstouna

Nárok na odměnu pěstouna má osoba pečující a osoba v evidenci (osoba pečující i po dosažení zletilosti dítěte, pokud má dítě nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte). Pokud jsou oba manželé osobou pečující nebo osobou v evidenci, náleží odměna pěstouna pouze jednomu z nich. S ohledem na formu „odměny pěstouna“, na kterou je nahlíženo jako na příjem, zaměstnanci útvarů NSD ÚP ČR poprvé v roce 2014 zajišťovali agendu „Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti“ ve vazbě na zákon č. 586/1992 sb., o daních z příjmů. V souvislosti s potřebou kontroly a vyčíslení odvodů pojistného na sociální a zdravotní pojištění, odvodů zálohy daně z příjmu a daňového bonusu z odměny pěstouna vzrostl zaměstnancům útvarů NSD ÚP ČR objem agendy. Současně pracovníci útvarů NSD poskytovali pěstounům metodické poradenství při vyplňování formulářů. Z doložených podkladů pracoviště mzdové účtárny v Jeseníku provedlo roční zúčtování daně.

V prvním pololetí roku 2014 bylo vyplaceno celkem 63,3 tis. dávek v celkovém objemu 428 573 tis. Kč. V meziročním srovnání se jedná o nárůst počtu vyplacených dávek o zhruba 7,5 tis., objem vyplacených finančních prostředků vzrostl o cca 126 000 tis. Kč.

20.2.3 Příspěvek při převzetí dítěte

Nárok na příspěvek při převzetí dítěte má osoba pečující, která převzala dítě do pěstounské péče.

V prvním pololetí roku 2014 bylo vyplaceno celkem 1,2 tis. dávek v celkovém objemu 10 911 tis. Kč. Při meziročním srovnání činil nárůst počtu dávek 0,2 tis. a objem vyplacených prostředků vzrostl o cca 2 000 tis. Kč. Je nutné poznamenat, že se nejedná o faktický počet převzatých dětí do náhradní rodinné péče za sledované období, neboť příspěvek při převzetí dítěte nenáleží dle zákona o sociálně-právní ochraně dětí osobám v evidenci.

20.2.4 Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla

Na příspěvek má nárok osoba pečující, která má v pěstounské péči nejméně 3 děti nebo má nárok na odměnu pěstouna z důvodu péče o 3 děti, včetně zletilých nezaopatřených dětí, jež zakládají osobě pečující nárok na odměnu pěstouna. Výše příspěvku na zakoupení motorového vozidla činí 70 % pořizovací ceny motorového vozidla nebo prokázaných výdajů na opravy, nejvýše však 100 000 Kč. Součet těchto příspěvků poskytnutých osobě pečující v období posledních deseti kalendářních let před dnem podání žádosti nesmí přesáhnout 200 000 Kč. Podmínkou je, že osoba pečující nesmí motorové vozidlo používat k výdělečné činnosti.

V prvním pololetí roku 2014 bylo vyplaceno celkem 0,1 tis. dávek v celkovém objemu 8 174 tis. Kč. Při meziročním srovnání činil pokles počtu dávek 0,1 tis. a objem vyplacených prostředků klesl o cca 9 500 tis. Kč.

20.2.5 Příspěvek při ukončení pěstounské péče

Nárok na příspěvek při ukončení pěstounské péče má fyzická osoba, která byla ke dni dosažení zletilosti v pěstounské péči (osoby pečující i osoby v evidenci), a to ke dni zániku nároku této osoby na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Výše jednorázového příspěvku činí 25 000 Kč a každé osobě náleží jen jednou.

V prvním pololetí roku 2014 bylo vyplaceno 0,2 tis. dávek v celkovém objemu 5 700 tis. Kč. V meziročním srovnání činil nárůst počtu dávek 0,1 tis. a celkový objem vyplacených finančních prostředků vzrostl o 2 300 tis. Kč.

20.2.6 Státní příspěvek na výkon pěstounské péče – účelový transfer

Nárok na státní příspěvek na výkon pěstounské péče (dále jen „SPVPP“), podle § 47d zákona o sociálně-právní ochraně dětí, má obecní úřad obce s rozšířenou působností na základě vydání správního rozhodnutí o úpravě práv a povinností při výkonu pěstounské péče podle § 47b odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností, obecní úřad, krajský úřad, nebo pověřená osoba, která uzavřela dohodu o výkonu pěstounské péče podle § 47b zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Tento státní příspěvek je určen na pokrytí nákladů vynakládaných na zajišťování pomoci osobám pečujícím, osobám v evidenci nebo svěřeným dětem a na provádění dohledu nad pěstounskou péčí.

SPVPP je poskytován na kalendářní rok dopředu. Z dotyčného příspěvku je možné hradit výdaje, které vznikly v době trvání platné dohody o výkonu pěstounské péče nebo v době účinnosti správního rozhodnutí, které dohodu nahrazuje. Náklady jsou uznatelné, pokud se jedná o výdaje příjemce státního příspěvku, které nejsou refundované jiným příjmem prostředků ze státního rozpočtu, případně veřejného rozpočtu.

Krajské pobočky ÚP ČR vykonávají veřejnosprávní kontrolu čerpání státního příspěvku na výkon pěstounské péče dle zákona o finanční kontrole a dle zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Vzhledem k tomu, že se nejedná o dotaci, ale o neinvestiční transfer, přináší kontrola čerpání tohoto příspěvku velké problémy spojené s nevyčerpanými prostředky, které se převádějí do následujícího kalendářního roku. Nominální údaje za první pololetí roku 2014 jsou uvedeny **v příloze č. 10.**

20.3 Systém dávek pomoci v hmotné nouzi

Zákon o pomoci v hmotné nouzi vymezuje situace spojené s nedostatečným zabezpečením základní obživy, bydlením a mimořádnými událostmi. Napomáhá řešení některých nepříznivých nárazových životních situací, stanovuje, že každá osoba má nárok na poskytnutí základních informací, které vedou nejenom k řešení její současné situace, ale i k předcházení

vzniku hmotné nouze. Nedílnou součástí pomoci v hmotné nouzi je sociální práce s klienty, kde některé úkoly plní rovněž pověřené obecní úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a újezdní úřady.

Významné změny v systému pomoci v hmotné nouzi v 1. pololetí roku 2014 jsou spojeny především s rekonstrukcí soukromého práva, která se dotkla zejména dávek na bydlení. V současné době se intenzivně pracuje na metodické úpravě stanovení v místě obvyklého nájemného, vedení spisu a jeho stěhování a aktualizace normativní instrukce MPSV č. 10/2013. Na konci června bylo vypracováno sdělení k výplatě dávek pomoci v hmotné nouzi prostřednictvím poukázek. Dodavatelské firmy poukázek byly vybrány na základě výběrového řízení. Dne 2. července 2014 byl schválen usnesením Vlády ČR návrh zákona, kterým se mění zákon o pomoci v hmotné nouzi. Další právní úpravy se připravují k 1. 1. 2015. Dávkami, kterými se řeší pomoc v hmotné nouzi, jsou doplatek na bydlení, příspěvek na živobytí a mimořádná okamžitá pomoc.

20.3.1 Doplatek na bydlení

Dávka doplatek na bydlení pomáhá společně s vlastními příjmy občana a příspěvkem na bydlení ze systému SSP uhradit odůvodněné náklady na bydlení. Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za dodávky energií) zůstala osobě či rodině částka živobytí. Nárok na dávku má žadatel užívající byt, kterého je vlastník nebo nájemce, a jehož příjem (příjem společně posuzovaných osob) je po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení nižší než částka jeho živobytí (částka živobytí společně posuzovaných osob).

Doplatek na bydlení lze přiznat (s přihlédnutím k celkovým sociálním a majetkovým poměrům), i osobě, které příspěvek na živobytí nebyl přiznán, protože její příjem (příjem společně posuzovaných osob) přesáhl částku živobytí osoby žadatele, případně s ním společně posuzovaných osob, ale nepřesáhl 1,3násobek této částky. Zákon o pomoci v hmotné nouzi upravuje i specifické situace spojené s bydlením. V případech hodných zvláštního zřetele může orgán pomoci v hmotné nouzi - ÚP ČR - rozhodnout, že za nájemce považuje pro účely doplatku na bydlení i osobu dlouhodobě užívající jinou než nájemní formu bydlení.

Výše doplatku na bydlení se vypočte tak, že se od částky odůvodněných nákladů na bydlení připadajících na aktuální kalendářní měsíc (snížené o příspěvek na bydlení náležející za předchozí kalendářní měsíc) odečte částka, o kterou příjem (včetně vyplaceného příspěvku na živobytí) osoby (společně posuzovaných osob) převyšuje částku živobytí osoby (společně posuzovaných osob).

Výplata doplatku na bydlení je časově omezena na 84 měsíce v období posledních 10 kalendářních let. Toto omezení neplatí pro domácnosti sestávající výlučně z osob starších 70 let a pro OZP, které bydlí v pro ně postavených nebo upravených bytech.

V prvním pololetí roku 2014 bylo vyplaceno 442 tis. dávek v objemu 1 628 172 tis. Kč. Ve stejném období roku 2013 bylo vyplaceno 375 tis. dávek v objemu 1 306 510 tis. Kč. V meziročním srovnání vzrostl počet dávek o 18 % a objem vyplacených prostředků o 24,6 %.

20.3.2 Příspěvek na živobytí

Tato dávka pomoci v hmotné nouzi řeší nedostatečný příjem osoby, případně okruhu společně posuzovaných osob², který je dán zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů. Nárok vzniká za splnění zákonných podmínek, pokud po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje příjem osoby či rodiny částky živobytí.

Částka živobytí je stanovena pro každou osobu individuálně³, a to na základě hodnocení její snahy a možností, ale také udělených sankcí. Odvíjí se od částek existenčního a životního minima. Výše příspěvku na živobytí se stanovuje jako rozdíl mezi živobytím osoby nebo rodiny a jejich příjmem, od kterého se odečtou přiměřené náklady na bydlení⁴.

V prvním pololetí roku 2014 bylo vyplaceno 991 tis. dávek v celkovém objemu 4 065 744 tis. Kč. Ve stejném období roku 2013 bylo vyplaceno 901 tis. dávek v objemu 3 676 712 tis. Kč. V meziročním srovnání počet dávek vzrostl o 10 % a celkový objem vyplacených prostředků se zvýšil o 10,6 %.

² Vzhledem k tomu, že v praxi dochází k různým situacím, které jsou zcela individuálního charakteru, má orgán pomoci v hmotné nouzi možnost z okruhu společně posuzovaných osob některou osobu vyloučit.

³ Pro stanovení živobytí okruhu společně posuzovaných osob se jednotlivé částky živobytí osob sčítají.

⁴ Přiměřené náklady na bydlení jsou náklady na bydlení, maximálně však do výše 30 %, v Praze 35 %, příjmu osoby či rodiny.

20.3.3 Mimořádná okamžitá pomoc

Prostřednictvím mimořádné okamžité pomoci může být poskytnuta pomoc v situacích nepříznivého a mimořádného charakteru, kdy je potřeba poskytnout pomoc bezprostředně.

Jde o situace jako:

- osoba neplní podmínky hmotné nouze pro opakované dávky, ale kvůli nedostatku finančních prostředků jí hrozí vážná újma na zdraví;
- osobu postihne vážná mimořádná událost a celkové sociální a majetkové poměry této osoby jí neumožňují překonat událost vlastními silami. Takovou událostí je živelní pohroma, požár, ekologická nebo průmyslová havárie nebo jiná destruktivní událost;
- osoba nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky:
 - k úhradě nezbytného jednorázového výdaje, spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztráty osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků, a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu;
 - na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby;
 - k uhrazení odůvodněných nákladů vzniklých v souvislosti se vzděláním nebo se zájmovou činností nezaopatřených dětí a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí;
- osoba nemůže v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků, úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením. Jedná se zejména o osobu, která:
 - je propuštěna z výkonu vazby nebo z výkonu trestu odnětí svobody, nebo
 - je po ukončení léčby závislostí propuštěna ze zdravotnického zařízení, psychiatrické léčebny nebo léčebného zařízení pro závislosti, nebo
 - je propuštěna ze školského zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy nebo z pěstounské péče po dosažení zletilosti, respektive v 19 letech, nebo

- nemá uspokojivě naplněny životně důležité potřeby vzhledem k tomu, že je osobou bez přístřeší, nebo
- je osobou, jejíž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby.

V prvním pololetí roku 2014 bylo vyplaceno 31 tis. dávek v celkovém objemu 73 638 tis. Kč. Ve stejném období roku 2013 bylo vyplaceno 41 tis. dávek v objemu 122 280 tis. Kč. V meziročním srovnání počet dávek klesl o 24,9 % a objem vyplacených prostředků o 39,8 %. V rámci mimořádné okamžité pomoci bylo v 1. pololetí roku 2013 vyplaceno nejvíce dávek na úhradu nezbytného jednorázového výdaje, postižení vážnou mimořádnou událostí a na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby v důsledku povodní v červnu 2013. Z tohoto důvodu došlo k poklesu počtu i objemu vyplacených dávek.

20.3.4 Sociální šetření

Sociální šetření u dávek pomoci v hmotné nouzi je nástrojem pro ověření plnění podmínek nároku na dávky a samozřejmě také nástrojem pro depistáž jiných okolností, které mohou determinovat sociální situaci klientů ÚP ČR. V oblasti dávek pomoci v hmotné nouzi se sociální šetření provádějí výběrově dle specifických podmínek případu. V důsledku velkého nárůstu dávky doplatku na bydlení, zvláště v případech tzv. jiné formy bydlení, byla vydána normativní instrukce č. 16/2013 „Realizace sociálního šetření (doplatek na bydlení) – hodnocení zvláštního zřetele“. Tato instrukce sjednocuje postup v oblasti zhodnocení institutu zvláštního zřetele, a to prostřednictvím sociálního šetření. Jedná se o případy osob, které užívají nestandardní formu bydlení a to především v ubytovně. Sociální šetření v roce 2013 byla prováděna v omezené míře, která reflektuje kritický nedostatek zaměstnanců v této oblasti, tento trend pokračuje bohužel i v 1. pololetí roku 2014. V **příloze č. 11** je uveden počet provedených sociálních šetření k dávkám příspěvku na živobytí a doplatek na bydlení za 1. pololetí roku 2014. V porovnání srovnatelného období roku 2013 můžeme pozorovat z výše uvedených důvodů pokles počtu šetření.

20.4 Příspěvek na péči, dávky pro osoby se zdravotním postižením a průkaz pro osoby se zdravotním postižením

20.4.1 Příspěvek na péči

Příspěvek na péči se podle zákona o sociálních službách, poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby a nárok na něj má osoba, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládnání základních životních potřeb a které tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče nebo registrovaný poskytovatel sociálních služeb nebo dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu.

Příspěvek na péči se poskytuje v zákonem stanovených čtyřech stupních závislosti, a to osobám od jednoho roku věku. Ve správním řízení o příspěvku na péči provádí sociální zaměstnanci ÚP ČR vždy sociální šetření, jak je stanoveno zákonem, a vyžaduje se rovněž posouzení zdravotního stavu od příslušné správy sociálního zabezpečení.

Vedle příspěvku na péči se poskytuje rovněž zvýšení příspěvku na péči, a to nezaopatřeným dětem pobírajícím příspěvek či rodičům pobírajícím příspěvek, kteří pečují o nezaopatřené děti, pokud příjem jejich a osob společně posuzovaných nedosahuje dvojnásobku životního minima. Zvýšení příspěvku na péči se rovněž poskytuje všem nezletilým dětem ve věku od 4 do 7 let, jestliže mají stanovený III. nebo IV. stupeň závislosti.

Příspěvkem na péči se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci při zvládnání základních životních potřeb osob v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu.

20.4.2 Příspěvek na mobilitu

Příspěvek na mobilitu je opakující se nároková dávka, přiznávaná při splnění zákonných podmínek. Výše dávky „Příspěvek na mobilitu“ činí 400 Kč měsíčně. Výdaje na tuto dávku v prvním pololetí roku 2014 činily 553 536 tis. Kč. Tato částka je srovnatelná s částkou za stejné období roku 2013, kdy bylo vyplaceno 565 521 tis. Kč.

Dne 1. 1. 2014 vešel v účinnost zákon č. 313/2013 Sb., kterým se mění zákon o sociálních službách a další související zákony. Tento zákon novelizoval zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o poskytování dávek OZP“). Tato novela mimo jiné změnila podmínky nároku na

příspěvek na mobilitu. Součástí posouzení nároku na příspěvek na mobilitu již není posouzení zdravotního stavu. ÚP ČR již tedy neprovádí pro účel posouzení nároku na dávku sociální šetření. Příspěvek na mobilitu nyní náleží osobám, které jsou držiteli průkazu osoby se zdravotním postižením typu ZTP nebo ZTP/P.

20.4.3 Příspěvek na zvláštní pomůcku

Nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku má osoba, která splní zákonem stanovené podmínky. Výdaje na tuto dávku činily v prvním pololetí roku 2014 částku 375 897 tis. Kč. V této částce jsou zahrnuty i výdaje na dávky rozhodované ještě podle vyhlášky MPSV č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení. Tato částka je srovnatelná s částkou za stejné období roku 2013, kdy bylo vyplaceno 367 169 tis. Kč.

20.4.4 Průkaz osoby se zdravotním postižením

Průkaz OZP nahradil v roce 2012 institut mimořádných výhod. „Staré“ průkazy osvědčující stupeň mimořádných výhod zůstávají v platnosti, avšak nejdéle do konce roku 2015, kdy budou již zcela nahrazeny průkazem OZP. Průkaz OZP je přiznáván ve třech stupních – TP, ZTP, ZTP/P, a to dle závažnosti funkčního postižení pohyblivosti a orientace. Novela zákona o poskytování dávek OZP, která vešla v účinnost 1. 1. 2014, změnila podmínky nároku na průkaz OZP – změnil se způsob posuzování zdravotního stavu žadatele. ÚP ČR již také neprovádí pro účel posouzení nároku na průkaz OZP sociální šetření. V souvislosti se změnou podmínek nároku na průkaz OZP došlo od ledna 2014 k výraznému nárůstu počtu žádostí o průkaz OZP.

Průkaz OZP byl dle legislativy účinné od roku 2012 vydáván jako součást sKarty. Ke konci roku 2013 evidoval ÚP ČR 25 000 vydaných sKaret s funkcí průkazu OZP. Dne 1. 11. 2013 vešel v účinnost zákon o zrušení sKarty. Od tohoto data již ÚP ČR průkaz OZP v podobě sKarty nevydává. SKarty s funkcí průkazu OZP byly jejich držitelům průběžně do 30. 4. 2014 nahrazovány za v současné době vydávané dočasné průkazy OZP.

ÚP ČR byl na konci roku 2013 pověřen ze strany MPSV k provedení zadávacího řízení na grafickou podobu průkazu OZP, který by nahradil v současnosti vydávané dočasné průkazy OZP. ÚP ČR tak v prvním čtvrtletí roku 2014 vysoutěžil vizuální podobu a způsob provedení fotografie průkazu OZP. Autorem této podoby se stala Státní tiskárna cenin, s. p. Následně

byly předány grafické podklady na MPSV, a to pro přípravu novely vyhlášky č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů, upravující podobu průkazu OZP.

Novela výše uvedené vyhlášky nabyla platnosti dne 26. 6. 2014, účinnosti nabývá dnem 1. 1. 2015.

21. INSPEKCE POSKYTOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

K 30. červnu 2014 bylo v České republice 5 559 zaregistrovaných sociálních služeb, které podléhají inspekci poskytování sociálních služeb. V plánu inspekční činnosti ÚP ČR na první pololetí roku 2014 bylo 222 inspekcí. Celkem bylo inspektory ÚP ČR realizováno 212 inspekcí, z toho 180 základních, 30 následných a 2 hloubkové inspekce. Z personálních důvodů se neuskutečnilo 9 inspekcí, 1 inspekce nebyla vykonána z důvodu zrušené registrace poskytovatele sociálních služeb.

S účinností od 1. 1. 2015 bude v souladu s novelou zákona o sociálních službách agendu inspekci poskytování sociálních služeb provádět MPSV.

22. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AIS	agendové informační systémy
APZ	aktivní politika zaměstnanosti
ČMKOS	Českomoravská konfederace odborových svazů
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESF	Evropský sociální fond
ESS	elektronická spisová služba
EU	Evropská unie
EURES	Evropské služby zaměstnanosti
EUROSTAT	Statistický úřad Evropského společenství
GŘ ÚP ČR	Generální ředitelství ÚP ČR
HK ČR	Hospodářská komora ČR
HMN	hmotná nouze
CHPM	chráněné pracovní místo
ICT	informační a komunikační technologie
IOP	integrovaný operační program
IT	informační technologie
JVM	Jednotné výplatní místo
KA	klíčová aktivita
MIKOP	Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR
MN	míra nezaměstnanosti
MPO ČR	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV ČR	Ministerstvo vnitra
NIP	národní individuální projekt
NNV	nároky z nespotřebovaných výdajů
NSD	nepojistné sociální dávky
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OZP	osoba se zdravotním postižením
PS	poradní sbor
PvN	podpora v nezaměstnanosti
RIP	regionální individuální projekt
SIP	systemový individuální projekt
SM	systemizované místo
SPVPP	Státní příspěvek na výkon pěstounské péče
SSP	státní sociální podpora

SÚIP	Státní úřad inspekce práce
SÚPM	společensky účelná pracovní místa
SVČ	samostatně výdělečná činnost
UoZ	uchazeč o zaměstnání
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VPM	volné pracovní místo
VPP	veřejně prospěšné práce
ZoZ	zájemce o zaměstnání